

འབྲུག་གི་རྒྱུ་ལཱ་འཛུགས་ཀྱི་ཐོན་འབྲེལ་ ༢༠༡༡ ཅན་མ།

The Water Act of Bhutan 2011

མཚན་བརྗོད།

ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་འདུས་པད་མ་འབྱུང། །
འབྲུག་གི་ལྷ་སྐལ་བྱོན་པ་མཐུ་ཆེན་རྗེ། །
རྗེ་འབངས་བུ་བཞིན་སྐྱོང་བའི་གེ་སར་མཚོག། །
དྲིན་ཅན་གོང་མ་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚེལ། །

འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་རྒྱ་ལོར་ཀུན་གྱི་གཙོ། །
གངས་རྒྱ་གཙང་རྒྱ་སྐྱོན་རྒྱ་ལུམ་རྒྱ་སོགས། །
མཁའ་ཁྲབ་འགོ་ཀུན་འཚོ་བའི་བདུད་རྩི་དངོས། །
རྒྱ་ཟད་མི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་མཁས་པར་མཛོད། །

རྒྱལ་ཁབ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་འགྲོས་དང་བསྐྱུན། །
མི་འབོར་ཡར་འཕར་རིམ་བཞིན་འཕེལ་བ་དང། །
བྱ་བ་གངས་ཀྱིས་མི་ཚོད་སྤྲོ་ཚོགས་སྤྲང། །
དེ་བཞིན་རྒྱའི་དགོས་མཁོ་རྗེ་མང་འགྱུར། །

རྒྱའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལམ་སྟོན་བཟང་པོ་འདིས། །
འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཕན་བཏག་ནས། །
མ་བསྐྱལ་རང་གི་བྱ་ལེས་མཁས་ལ་འགྱུར། །
བཅའ་ཁྲིམས་དོན་སྤྲིན་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་སྟོན། །

PARLIAMENT OF BHUTAN

ཨན་མེ་ཤེས་པེ ༡/༢༠༡༧/༧༥༤

སྤྱི་ཚེས ༡༥-༩-༢༠༡༧ ལུ།

༤ རྒྱལ་ཡོངས་མཐུན་འཛིན་ཕྱུག་ཚོགས་ཀྱི་དུང་ཚེན་ལུ། དོན་འབྲམ་ དེ་ནི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ ༥ པའི་ཚེས ༡༧ ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཕྱུག་བཟུགས་མོག་ ཚའོ་གཞུག་པའི་ **འབྲུག་གི་རྒྱུ་འབྲེལ་ལས་ལམ་ ༢༠༡༧** ཚན་མ་དེ་ ཅུ་ཉེས་ཚེན་མེད་ཅི་ ཚེན་ ༡༤,༡༧ པའི་དགོངས་དོན་ཕྱུག་ མི་དབང་མངའ་བདག་པོ་ནི་པོ་ཚེ་ལོ་ལྷན་ལས་ལས་ རང་ལུགས་གནས་ལོ་ལྷན་མོ་ལོས་ ལོ་ཟླ ༥ པའི་ཚེས ༠ ལུ་ལས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ ༩ པའི་ཚེས ༥ ལས་འགོ་བརྒྱུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཚེན་དང་ འབྲེལ་ཏེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་བཀའ་མཛམ་གནང་ལོ་ལྷན་བཞིན་དུ་ དེར་ཕྱུག་ཚོགས་ཀྱི་ཉོངས་ལས་ དང་རྒྱུངས་རྒྱལ་ མཐུན་མཛེན་དགོ་པ་བཅའ། རང་ལུགས་གནས་ལོ་ལྷན་མོ་ལོས་ལོ་ཟླ ༥ པའི་ཚེས ༡༥ ལུ།

 (འཛིགས་མི་དུ་ཚུ་ལུ་ཉེས་པེ)
ཚོགས་དཔོན།

ལབ་ ༡. གསུང་རྒྱུང་དུ་ཡིད་པ་མི་མེ་ཚོན་ཚེན་མཚོགས་ལུ། ལྷན་སྟོན།

༢. དང་ཉེས་ཚེན་མེད་དུ་ཡིད་པ་མི་མེ་འབྲུག་གི་ཉེས་པེ་སྤྱོན་པོ་མཚོགས་ལུ། ལྷན་སྟོན།
༣. རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྤེལ་མི་མེ་ཉེ་ལེ་འཛིན་མཚོགས་ལུ། ལྷན་སྟོན།
༤. མངའ་བདག་དུང་ཚེན་ལུ། ལྷན་ལུ་ཉེ་དུ།
༥. རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ལེ་ཡོངས་ལྷན་དུང་ཚེན་ལུ།

TABLE OF CONTENTS

Title		Page
Preamble		1
Chapter 1	Preliminary	2
Chapter 2	Principles	3
Chapter 3	Functions and Powers of Authorities	5
Chapter 4	Mechanisms for Implementation by Competent Authorities	11
Chapter 5	Planning and Management of Water Resources	13
Chapter 6	River Basin Committees	15
Chapter 7	Water Abstraction and Use	17
Chapter 8	Prevention and Control of Water Pollution	21
Chapter 9	Specific Requirements and Procedure for Various Water Uses	23
Chapter 10	Construction and Safety of Water Infrastructure	27
Chapter 11	Water Users' Associations	29
Chapter 12	Water Related Emergencies and other Special Circumstances	30
Chapter 13	Financial Provisions	33
Chapter 14	Dispute Settlement and Appeals	34
Chapter 15	Monitoring and Enforcement	35
Chapter 16	Offences and Penalties	36
Chapter 17	Miscellaneous	40

དཀར་ཆག

དོན་ཚན།	ཤོག་ཁང་སྟེ།
དོན་ཚན།	༡
ལེའུ་ ༡ པ། རྩོད་བརྗོད།	༢
ལེའུ་ ༢ པ། གཞི་ཅུ།	༣
ལེའུ་ ༣ པ། དབང་འཛིན་གྱི་ ལཱ་འགན་དང་ དབང་ཚད།	༥
ལེའུ་ ༤ པ། ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ཐབས་ལམ།	༡༡
ལེའུ་ ༥ པ། རྩའི་ཐོན་ལུངས་ཀྱི་ འཆར་གཞི་དང་འཛིན་སྐྱོང།	༡༣
ལེའུ་ ༦ པ། གཙང་རྩའི་རྒྱ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ།	༡༥
ལེའུ་ ༧ པ། རྩ་བཏོན་ནི་དང་སྐྱོད་ནི།	༡༧
ལེའུ་ ༨ པ། རྩའི་བཅོལ་གྱི་བ་ རྩོད་འགོག་དང་ ཚད་འཛིན།	༢༡
ལེའུ་ ༩ པ། རྩའི་ལག་ལེན་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་ བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༢༣
ལེའུ་ ༡༠ པ། རྩའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ བཅོས་སྐྱོད་དང་ཉེན་སྲུང།	༢༧
ལེའུ་ ༡༡ པ། རྩ་སྐྱོད་ཚོགས་པ།	༢༩
ལེའུ་ ༡༢ པ། རྩ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚབས་ཚོལ་དང་ གཞན་དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་སྐྱབས།	༣༠
ལེའུ་ ༡༣ པ། མ་དདུལ་གྱི་དགོངས་དོན།	༣༣
ལེའུ་ ༡༤ པ། ཚོད་ཉེན་འདུམ་འགྲིག་དང་ མཐོ་གཏུགས།	༣༤
ལེའུ་ ༡༥ པ། ལྷ་རྟོག་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད།	༣༥
ལེའུ་ ༡༦ པ། གཞོད་འགེལ་དང་ཉེས་ཆད།	༣༦
ལེའུ་ ༡༧ པ། རྩ་ཚོགས་དགོངས་དོན།	༤༠

Preamble

Recognizing that water is one of the most important natural resources of the Kingdom;

Acknowledging water resource as a State property and the State's rights over mineral resources, rivers, lakes and forests are enshrined in the Constitution of the Kingdom of Bhutan;

Recognizing the seasonal and local scarcity of water for drinking and agricultural purposes, despite the country being endowed with abundant water resources;

Being mindful that rapid socio-economic development results in increasing pressure on the environment including water resources;

Recognizing the threat from climate change in addition to increasing anthropogenic threats on water resources and watershed conservation even with the existing policy of sustainable management of natural resources;

Being determined to protect the environment and human health through integrated water resources management in pursuit of Gross National Happiness and the age old tradition of living in harmony with nature;

Bearing in mind that every Bhutanese have assured access to adequate, safe and affordable water to enhance the quality of lives;

And realizing the need for a comprehensive legislation, which shall also foster institutional linkages to guide various water user sectors in the best interest of the nation and the people.

དོན་རྒྱུད།

ཚུའདྲི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོན་ཁུངས་ ལག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་པའི་ངོས་འཛིན་དང།

དེ་ལས་ འབྲུག་གི་ཚུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ནང་ བཀོད་ཡོད་བཞིན་དུ་ ཚུའདྲི་ཐོན་ཁུངས་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་སྲི་
རྒྱུ་དངོས་ཅིག་ཨིན་པ་དང་ ས་གཏེར་གྱི་ཐོན་ཁུངས་དང་ གཙུང་ཚུ་ མཚོ་ བླ་གས་ཚལ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་
ཁབ་སྲི་དབང་ཁྲུབ་ཡོད་པའི་ ངོས་ལེན་ཐོག་ལུ།

རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཚུའདྲི་ཐོན་ཁུངས་དེ་རྒྱ་ཆེ་བ་སྤོང་རུང་ འཕུང་ནི་དང་སོ་ནམ་ཞིང་ལྷའི་དོན་ལུ་ ཚུད་ནམ་
དུས་དང་ས་གནས་ནང་དཀོན་པའི་ ངོས་འཛིན་དང།

མི་སྤེའི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ རྒྱ་ཆེ་བླ་གས་སྤེ་ འགྲོ་མི་དེ་གིས་ ཚུའདྲི་ཐོན་ཁུངས་བཅིས་ཏེ་ རང་
བཞིན་གནས་སྤངས་ལུ་ གཞོན་ཉེན་ཡར་འཕར་འགྲོ་མི་དེ་ སེམས་ཁར་ངེས་ཐོག་།

རང་བཞིན་ཐོན་ཁུངས་ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་ཡོད་རུང་ གནམ་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ཀྱི་
ཉེན་ཁ་དང་ འདི་གུ་ ཚུའདྲི་ཐོན་ཁུངས་དང་ རྒྱ་རྒྱུ་ལེན་ཉེན་ཁ་སྤངས་ལུ་ མིའི་ལས་སྤྱོད་ལས་
བརྟེན་པའི་ཉེན་ཁ་ཡར་འཕར་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་ཐོག་།

ཚུའདྲི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་
དམིགས་དོན་འགྲུབ་ནི་དང་ སྤར་སོལ་ལྟར་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ལུ་གནས་ཏེ་
མཐའ་འཁོར་དང་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ སྤངས་སྐྱོབ་འབད་ནི།

རང་སོའི་འཚོ་བའི་སྤུས་ཚད་རྒྱ་སྐྱོད་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ འབྲུག་པའི་མི་སེར་ག་ར་ལུ་ ཚུའདྲི་ ལྡང་
ངེས་ཅན་དང་ གཞོན་མེད་ དེ་ལས་ཟད་འགོ་རན་པའི་ཐོག་སྤྱོད་ཐུབ་ གཏན་གཏན་དགོས་འདི་སེམས་
ཁར་ངེས་ཐོག་།

རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་སེར་གྱི་མཐའ་དོན་ལུ་ རྒྱ་སྤྱོད་སྤེ་ཚོན་ཚུ་ལུ་ གཙུག་སྤེ་མཐུན་འབྲེལ་ཐོག་གི་ལས་
སྤྱོད་ཚུ་ མཐའ་སྐྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ཁྲིམས་ལུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཅིག་དགོས་དེ་ བདེན་པར་
འཛིན་ཐོག་།

Parliament of the Kingdom of Bhutan do hereby enact the Water Act of Bhutan, 2011 on 29th Day of the 3rd Month of Iron Female Rabbit Year of the Bhutanese calendar corresponding to the 31st Day of the May, 2011 at its 7th Session of the First Parliament as follows;

Chapter 1 Preliminary

Short Title, Commencement and Extent

1. This Act shall:
 - a) Be called THE WATER ACT OF BHUTAN, 2011;
 - b) Come into force on the 4th day of the 5th month of Iron Female Rabbit Year of the Bhutanese calendar, corresponding to the 5th day of the 7th month of the year 2011; and
 - c) Extend to the whole of Bhutan.

Application

2. This Act shall apply to all issues related to water resources of the Kingdom.

Repeal

3. This Act hereby repeals the provisions of any other Acts, regulations and administrative instruments which are inconsistent with this Act.

འབྲུག་གི་ཚུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་འདི་ གནམ་ལོ་ལྷགས་མོ་ཡོས་ལོ་ ཟ෍ ༣ པའི་ཚེས་
༡༨ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟ෍ ༥ པའི་ཚེས་ ༣༡ ལུ་ འབྲུག་རྒྱལ་བརྒྱུད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
དང་པའི་ ཚོགས་བཅངས་ ༧ པའི་ནང་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ཆ་འཛོག་མཛོད་ལུ་བ།

ལེའུ་ ༡ པ། སྤོན་བཛོད།

མཚན་གནས་དང་ ལུབ་ཚད་ འགོ་འཇུགས་ཚེས་གྲངས།

༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་:

ག། འབྲུག་གི་ཚུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༡༠༡༠ ཅན་མ་ཟེར་བཛོད་དགོ།

ཁ། རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ས་ལོ་སྟག་ལོ་ ཟ෍ ༥ ཚེས་ ༤ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟ෍

༧ ཚེས་༥ ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ བསྟར་སྤོད་འབད་དགོ།

ག། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ལུ་ལུབ་དགོ།

སྤོར་འཇུག།

༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་ ཚུའི་ཐོན་ལུངས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་
དོན་ ཆམ་ཉམ་ལུ་ལུབ་དགོ།

ཆམེད།

༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སྤྱིག་གཞི་ བདག་སྐྱོང་
གི་ཡིག་འཛིན་ གཞན་ཚུ་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ག་ར་ ཆམེད་ཨིན།

Chapter 2

Principles

Purpose

4. The purpose of this Act shall be:
 - a) To ensure that the water resources are protected, conserved and/or managed in an economically efficient, socially equitable and environmentally sustainable manner; and
 - b) To establish suitable institutions.

Water Resources Rights

5.
 - a) Water resources are the property of the State. The rights over water resources, including the bed and banks of watercourses shall vest in the State.
 - b) The Royal Government as the public trustee of the nation's water resources shall ensure that water is protected, conserved and/or managed in accordance with the principles set out in this Act.
 - c) Every individual shall have access to safe, affordable and sufficient water for basic human needs.

Integrated Water Resource Management

6. A National Integrated Water Resources Management plan shall be formulated for coordinated development, management, conservation and efficient use of water resources.

ལེའུ་ ༡ པ།

གཞི་རྩ།

དགོས་དོན།

༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོས་དོན་ནི་:

- ༡) རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ དཔལ་འབྱོར་ལུ་ཕན་ཅུས་དང་ མི་སྡེ་ལུ་འབྲེལ་མཉམ་ མཐའ་
འཁོར་ལུན་བརྟན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ སྤྱང་སྐྱོབ་དང་ ཉམས་སྲུང་ ཡང་
ན་ འཛིན་སྐྱོང་ངེས་པར་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ཨིན།
- ༢) འོས་འབབ་དང་ལྷན་པའི་གཙུག་སྡེ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།

རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཐོབ་དབང།

- ༥. ་) རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་ཨིནམ་ལས་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་དང་
འགྲམ་ཚུ་བརྩིས་པའི་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་གི་ ཐོབ་དབང་ཚུ་ རྒྱལ་ཁམས་ལུ་
ཡོདཔ་ཨིན།
- ༢) རྒྱལ་གཞུང་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་གི་ མི་མང་གཉེར་འཛིན་པ་
ཨིནམ་ལས་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འདི་ནང་བཀོད་མི་ གཞི་རྩ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་
སྤྱང་སྐྱོབ་དང་ ཉམས་སྲུང་ ཡང་ན་ འཛིན་སྐྱོང་ངེས་པར་འཐབ་དགོས་ཨིན།
- ༣) མི་ངོ་འཛིན་པའི་ལུ་ འགོ་བམའི་གཞི་རྟེན་དགོས་མཁོ་དོན་ལུ་ ཉེན་སྲུང་
ཅན་དང་ ཟད་འགོ་རན་པའི་ཐོག་ རྒྱལ་ཁམས་སྡེ་ཐོབ་ལམ་ཡོད།

རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང།

༦. རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་གོང་འཕེལ་ འཛིན་སྐྱོང་ ཉམས་སྲུང་དང་ རྒྱུ་
ཐོན་ཁམ་བཏང་པར་སྤྱོད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་
ཅིག་བཀོད་སྐྱིག་འབད་ནི།

Community Based Water Resources Management

7. Communities shall participate in the integrated management of water resource pursuant to this Act, and beneficiaries and stakeholders shall be consulted in the manner set out in this Act.

Protection of Water Catchments

8. All persons shall cooperate in the conservation, protection and management of the water catchments areas. The right and responsibility to cooperate shall extend to all aspects of achieving the purpose of the Act.

Polluter Pays Principle

9. A person polluting water resources shall be responsible for the cost of containment, avoidance, abatement, mitigation, remediation, restoration and compensation for any loss, damage or injury.

User Pays Principle

10. A person abstracting or using water shall pay a charge as prescribed by this Act and its Regulations.

Right to Information

11.
 - a) All citizens shall have access to water related information.
 - b) The provisions of section 81 of the National Environment Protection Act shall apply to this Act.

མི་སྡེ་གིས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོད་

ཧ. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བརྒྱུལ་འཛིན་སྐྱོད་ནང་ མི་སྡེ་ཚུ་
གིས་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་དགོཔ་དང་ ཁེ་ཕན་སྤོད་མི་ཚུ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་འབྲེལ་གཏོགས་
པ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་བཀོད་པའི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ གོས་
བསྟན་འབད་དགོ།

ཚུ་ཀྱའི་ས་ཁོངས་སྤྱང་སྐྱོབ་

༩. ཚུ་ཀྱའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནས་ཚུའི་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་ ཉམས་སྤྱང་ འཛིན་སྐྱོད་ཚུ་ནང་ མི་རིང་
གེ་ར་གིས་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ། མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ་པའི་ཐོབ་དབང་དང་དང་གན་
ཁུངས་ཚུའི་བྱུང་ཆ་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དེ་མིགས་ལུ་སྤྱད་ཐབས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ག་ར་
ལུ་བྱུང་ཨིན།

བཅོག་གི་བཏང་མི་ཚུ་གིས་ རིན་དུལ་སྤོད་ཅི་འགཞི་ཅུ།

༩. ཚུའི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་ནང་བཅོག་གི་བཏང་མི་ མི་རིང་ལུ་ བྱིང་རྒྱུད་དང་ གནོད་སྐྱོན་
ཉེས་སྐྱོན་གང་རུང་བྱུང་མི་ལུ་ བཅོག་ཞུགས་དང་ སྤངས་ཐབས་ བྱགས་པལ་ དཀའ་ངལ་
མར་པལ་ བཅོས་ཐབས་ སྐར་གསོ་ཚུ་གི་ འགན་འཁུན་ལོ།

སྤོད་མི་གིས་ བླ་འཇུག་སྤོད་ཅི་འགཞི་ཅུ།

20. ཚུ་བཏོན་མི་ ཡང་ན་ སྤོད་མི་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ དེའི་སྤྱི་གཞི་ཚུ་ནང་ ཆེད་དུ་
བཀོད་མི་ བླ་འཇུག་ཅིག་སྤོད་དགོ།

བརྟེན་གྱི་ཐོབ་དབང་

- 22. ཀ) མི་ཁུངས་ཆ་མཉམ་ལུ་ ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ བརྟེན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།
- ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཅན་མའི་
དོན་ཚན་ ༢༡ པའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་འཇུག་དགོ།

Chapter 3

Functions and Powers of Authorities

National Environment Commission

12. The National Environment Commission shall be an independent authority established by an Act of Parliament and shall exercise the powers and discharge the functions conferred under this Act.

Powers and Functions of National Environment Commission

13. The National Environment Commission shall;
- a) Ensure implementation of this Act;
 - b) Co-ordinate national integrated water resources management;
 - c) Issue directives that are binding on all persons and Competent authorities for following purpose pertaining to water and water resources;
 - i. restorative, corrective or mitigating measures;
 - ii. planning, protection and management within certain areas, zones, regions or nationwide;
 - iii. promotion of water education, research or studies;
 - iv. promotion of water friendly and water efficient technologies;
 - v. mainstream water into the national Policy, Plan and Program; and

ལེའུ་ན་ པ།
དབང་འཛིན་གྱི་ ལཱ་འགན་དང་ དབང་ཚད།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

༡༢. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་འདི་ རང་དབང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ཅིག་ཨིན་མ་
 ད་ ལྷན་ཚོགས་འདི་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་སྤོད་མི་ དབང་ཚད་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་
 བསྟར་སྤོད་འབད་དགོ།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ དབང་ཚད་དང་ ལཱ་འགན།

༡༣. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ཅེ་

- ༡༧) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ བསྟར་སྤོད་འབད་ནི་གཏན་འཁེལ་འབད་དགོ།
- ༡༨) རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འགོ་འདྲེན་འབབ་
 དགོ།
- ༡༩) ཚུད་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་གུ་ མི་ངོ་
 དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་ག་ར་ལུ་ཁྱབ་ཚད་ཡོད་པའི་བཀོད་རྒྱ་གནད་དགོ་
- ༡) བསྐྱར་གསོ་དང་ རྩོམ་བཅོས་ ཡངས་ཆག་ཚུའི་ཐབས་ལམ།
- ༢) ས་གནས་དང་ས་ཁོངས་ ལུང་ཕྱོགས་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུད་དེ་ འཆར་གཞི་
 དང་སྤྱད་སྐྱོབ་ འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི།
- ༣) ཚུད་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་དང་ ཞིབ་འཚོལ་ ཞིབ་འཇུག་ཡར་འཕར་
 གཏང་ནི།
- ༤) ཚུལ་ཡན་པ་དང་ ལུས་ལུགས་ལྡན་པའི་འཕུལ་རིག་ཡར་འཕར་གཏང་ནི།
- ༥) རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་བྱུས་དང་འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ ཚུད་གཙོ་བོ་
 ཅིག་སྟེ་བཅོལ་ནི།

- vi. any other matter in specific or general deemed important for the betterment of water quality or sustainable management and use of water resources.
- d) Adopt Strategies, plans and programmes for achieving the purpose of this Act;
- e) Designate any Ministry, Organization, Agency or Committee as a Competent Authority to effectively enforce and implement the provisions under this act;
- f) Set water quality standards and guidelines;
- g) Set effluent discharge standards for discharge of certain substances into water resources;
- h) Set minimum environmental flows of watercourses;
- i) Establish procedures for monitoring of water quality standards and discharge standards;
- j) Without prejudice to charges and fees payable in respect of water supply and waste water disposal services provided by a service provider, develop criteria for waste water charges, abstraction charges and other fees;
- k) Review, revise and advice the government on water policy, regulations, standards, guidelines and other matters related to emerging water issues;

༤) རྒྱལ་སྤྱོད་ཚད་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཐོན་ལུངས་དེ་ ཡུན་བརྟན་ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་
དང་སྦྱོང་ཐངས་ལེགས་བཅོས་དོན་ལུ་ ལག་ཆེས་སྡེ་མཐོང་བའི་དམིགས་
བསལ་ ཡང་ན་ སྤྱིར་གཏང་གི་གནད་དོན་གང་ཅུང་།

- ང.) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ དགོས་དོན་འགྲུབ་ནི་ལུ་ ཐབས་ཤེས་དང་ འཆར་གཞི་
ལས་རིམ་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་ནི།
- ཅ.) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ཡོད་མི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ བསྐྱར་སྦྱོང་དང་ ལག་ལེན་གྱི་
དོན་ལུ་ ལྷན་ལག་དང་ ལས་ཚོགས་ རོཙ་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ ཚོགས་ཚུངས་གང་
ཅུང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྡེ་ རོཙ་འཛིན་འབད་ནི།
- ཆ.) རྒྱལ་སྤྱོད་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ ལམ་སྟོན་བཟོ་དགོ།
- ཇ.) རྒྱ་རྒྱལ་གང་ཅུང་ རྒྱལ་ཐོན་ལུངས་ནང་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ བཅོག་རྒྱུ་བཏོན་
གི་གནས་ཚད་བཟོ་དགོ།
- ༩.) རྒྱལ་ཚུ་གིས་ རྒྱུ་ཚད་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་སྤྲིད་ནི།
- ༡༠.) རྒྱལ་སྤྱོད་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ བཅོག་རྒྱུ་བཏོན་གི་གནས་ཚད་ཀྱི་ ལྷ་
རྟོག་བྱ་སྟོན་བཟོ་དགོཔ་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོ།
- ཐ.) ཞབས་རྟོག་སྤུལ་མི་གིས་སྤུལ་བའི་ རྒྱལ་བཀའ་སྟེན་དང་ བཅོག་རྒྱུ་བཏོན་
ཞབས་རྟོག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྦྱོང་དགོ་པའི་སྐོར་དང་འབྲུས་གཤེས་ལོན་ལོང་ཅུང་
བཅོག་རྒྱུ་བཏོན་གི་སྐོར་དང་ རྒྱ་བཏོན་ཞིའི་སྐོར་ དེ་ལས་འབྲུས་གཞན་
ཚུ་གི་ཚད་གཞི་བཟོ་དགོ།
- ད.) རྒྱལ་སྤྱོད་བྱུས་དང་ སྤྲིད་གཞི་ གནས་ཚད་ ལམ་སྟོན་ དེ་ལས་ རྒྱུ་ཚད་འབྲེལ་
བའི་གནད་དོན་གཞན་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ གཞུང་ལུ་བཀའ་སྟོན་སྤུལ་དགོ།

- l) Declare any lake, river or waterway or any part thereof for water abstraction and use in consultation with the relevant stakeholders. In making the declaration the commission may impose such conditions and restrictions as it deems fit;
- m) Monitor overall compliance by the competent authorities under this Act;
- n) Prepare and submit reports to the Cabinet and the Parliament periodically;
- o) Recommend ratification of bilateral and multilateral water related instrument to the Parliament; and
- p) May delegate its powers to such person or competent authorities as prescribed in the regulations under this Act.

Functions of the Secretariat of the National Environment Commission

14. The Secretariat shall:
- a) Conduct inventory on water resources;
 - b) Compile and prepare the National Integrated Water Resources Management Plan in consultation with the relevant stakeholders for approval by the Commission;
 - c) Monitor the state of water resources, and compile, analyze and disseminate information thereon;
 - d) Assist the Commission in administering the provisions of this Act;

- ན) འབྲེལ་ཡོད་ཁེ་རྒྱུད་ཅན་ཚུ་དང་ གྲོས་བསྟུན་གྱི་ཐོག་ལས་ མཚོ་ ཡང་ན་ གཙུང་ ཚུ་ ལུ་ལས་ ཡང་ན་ དེ་འེ་ཆ་ཤས་གང་རུང་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སུང་དང་ ལག་ ལེན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ངོས་འཛིན་གསལ་བསྒྲགས་འབད་ནི། གསལ་བསྒྲགས་ དེ་འབད་མ་ད་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ དགོས་དོན་དང་འཇུག་ གནས་ཚད་དང་ཚད་ གཞི་ཚུ་བཀའ་ཚོག།
- པ) ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་བསྟར་སྦྱོང་གི་ལྷ་རྟོག་ འབད་དགོ།
- ཕ) དུས་དང་དུས་སུ་སྟན་ལུ་བཟོ་སྟེ་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ཕུལ་ནི།
- བ) ཟུང་ཕྱོགས་དང་ མང་ཕྱོགས་ཀྱི་ ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་འཛིན་ཚུ་ ཆ་འཛིག་གི་ དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ གྲོས་འདེབས་ཕུལ་ནི།
- མ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ སྤྲིག་གཞི་ཚུ་ནང་ ཆེད་དུ་བཀོད་བ་ལྟར་དུ་ དེ་གི་དབང་ ཚད་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་ མི་ངོའམ་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ འགན་སྦྱོང་ འབད་ཚོག།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ ཡིག་ཚང་གི་ལཱ་འགན།

༡༥. ཡིག་ཚང་དེ་གིས་འབད་དགོཔ་ཚུ་ཡང་:

- ༡) ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་གི་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི།
- ༢) འབྲེལ་ཡོད་ཁེ་རྒྱུད་ཅན་ཚུ་དང་ གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྦྱོང་འཆར་གཞི་ ཕྱོགས་སྤྲིག་དང་ གྲ་སྤྲིག་འབད་དེ་ གནང་བ་ལུ་མི་ཆེད་དུ་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཕུལ་ནི།
- ༣) ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ ལྷ་རྟོག་འབད་དེ་ དེའི་བརྟེན་དོན་ ཕྱོགས་སྤྲིག་ དང་ དབྱེ་དཔུང་ཐོག་ ལུ་བསྐྱེལ་གཏང་ནི།
- ༤) ལྷན་ཚོགས་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་དགོངས་དོན་ཚུ་ བདག་སྦྱོང་འཐབ་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྦྱོར་འབད་ནི།

- e) Monitor compliance with the provisions of this Act;
- f) Obtain any data on water volumes, flows and quality from the Competent Authorities;
- g) Encourage or conduct research activities on water conservation, management and development, including methods to reduce water consumption and wastage and to promote sustainable water use;
- h) Inform the public on sustainable use of water resources through education, training, awareness and other public outreach programs;
- i) Maintain National Registry on approval granted under the Section 31 and Environmental Clearances issued;
- j) Collect and maintain data and information on water resources, including record keeping of all administrative decisions taken by the Secretariat;
- k) Periodically report to the Commission on the implementation of this Act; and
- l) Carry out any other functions or responsibilities delegated by the Commission.

- ཅ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ གནས་མ་གནས་ ལྷོག་འབད་ནི།
- ཆ) ཚད་ལུན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལས་ ཚུའི་རྒྱ་ཚད་དང་ འབབ་ཚད་ སྤུས་ཚད་ཚུ་གི་ གནད་སྤྱད་ལེན་ནི།
- ཇ) ཚུའི་སྤྱོད་ཐངས་དང་ འཕྲོ་བརྒྱུག་མར་ཕབ་ ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་ནིའི་ ཐབས་ ཤེས་ཚུ་ ཡར་ཤུག་གཏང་ནི་བརྩིས་པའི་ ཚུའི་ཉམས་སྲུང་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ གོང་ འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་སེམས་བསྐྱེལ་འབད་ནི་ ཡང་ན་ འགོ་འཛུགས་ འཐབ་ནི།
- ཉ) མི་མང་ལུ་ ཚུ་ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་དགོ་པའི་སྐོར་ ཤེས་ཡོན་དང་ སྦྱོང་བརྩམས་ གོ་བཟུ་ དེ་ལས་ གཞན་མི་མང་ ཕྱིར་ཁྱབ་ལས་རིམ་ཐོག་ལས་ བརྒྱུད་འབད་ བློ།
- ཏ) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ དོན་ཚན་༣། པའི་ཐོག་ལུ་ གནང་བ་སྤྱོད་མི་དང་ མཐའ་ འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྤྱོད་མི་ཚུ་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་མཛོད་ བཞག་ནི།
- ཐ) བདག་སྐྱོང་གིས་གོས་ཚོད་གྲུབ་མི་ གནད་དོན་ཚུ་ལྟམ་གྱི་ ཤུལ་ཐོ་བཞག་ནི་ བརྩིས་ཏེ་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ གནས་སྤྱད་དང་བརྟན་དོན་ཚུ་ བསྐྱེལ་ལེན་དང་ རྒྱུ་ སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ད) དུས་རིམ་བཞིན་དུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ལག་ལེན་སྐོར་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ལྷན་ རྒྱ་སྤུལ་ནི་དང་།
- ན) གཞན་ཡང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གནང་མི་ལཱ་འགན་ ཡང་ན་ འགན་ཁུར་ཚུ་བསྐྱེལ་ བློ།

Powers and functions of the Competent Authorities

15. Specific responsibility for implementation including submission of the periodical report to the Secretariat shall vest with the following agencies or any others as may be determined by the Commission:
- a) The Ministry of Works and Human Settlement and municipal bodies for ensuring safe, adequate and potable water supply, and proper sewage management in Thromdes;
 - b) The Dzongkhag Tshogdu and Gewog Tshogde supported by the Dzongkhag, Dungkhag and Gewog Administration in collaboration with the Ministry of Health for ensuring safe, adequate and potable water supply at Dzongkhag, Dungkhag, Gewog and Chiwog level not covered under (a);
 - c) The Ministry of Health for monitoring the quality of drinking water both in urban and rural areas;
 - d) The Ministry of Agriculture, for land-use and irrigation, watershed management, water resources in forests, wetlands and protection of catchment areas;
 - e) The Ministry of Economic Affairs for collection, analyses and dissemination of water resources data and monitoring of water flows including discharge level and sediment for the purposes of the National Integrated Water Resources Management Plan, planning and design of water resource infrastructure including dams and GLOF issues;

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་དབང་ཚད་དང་ ལུ་འགན།

༡༥. ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ཏུས་རིམ་སྟོན་ལུ་ཕུལ་ནི་བརྩིས་ཏེ་ ལག་ལེན་གྱི་དམིགས་བསལ་འགན་
 བྱུང་ཚུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་དོ་ ཚབ་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་
 མི་ གཞན་ག་རང་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཀ) ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་ ཉེན་སྲུང་ཚན་དང་ ལྡང་ལེས་ཚན་ འཕུང་བརྟུབ་པའི་ཚུ་ དེས་
 གཏན་ཡོད་པ་བཟོ་ནི་དང་ བཅོམ་ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ལེགས་ཤོམ་སྡེ་འབད་ནིའི་འགན་
 བྱུང་དེ་ ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་དང་ གོང་སྡེ་ལས་འཛིན་ཚུ་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཁ) དོན་ཚན་ (ཀ) པའི་འོག་ལུ་མ་ཚུད་པའི་རིགས་ རྫོང་ཁག་དང་ རླུང་ཁག་ རྟེན་
 འོག་བདག་སྐྱོང་ཚུ་གིས་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་དང་
 རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལུ་ རྫོང་ཁག་དང་ རླུང་ཁག་ རྟེན་འོག་ སྤྱི་འོག་གི་གནས་རིམ་
 ཅན་ ཉེན་སྲུང་ཚན་དང་ ལྡང་ལེས་ཚན་ འཕུང་བརྟུབ་པའི་ཚུ་ བཟུམ་སྡེལ་འབད་
 བའི་འགན་བྱུང་དེ་ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུ་དང་ རྟེན་འོག་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕོག་པ་
 ཨིན།

ག) ཁྲོམ་སྡེ་དང་ གོང་གསལ་གྱི་ ས་གནས་ཚུ་ནང་ འཕུང་ཚུའི་སྤྱི་ཚད་ ལྷ་རྟོག་
 འབད་ནིའི་འགན་བྱུང་དེ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ང) ས་ཞིང་ལག་ལེན་དང་ ཞིང་ཚུ་ རྒྱ་ཁའི་ས་ཁོངས་འཛིན་སྐྱོང་ བྱས་ཚུ་ལ་ནང་གི་
 ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ རྒྱུ་འདུལ་ཚུ་ རྒྱུ་འཛིན་ས་ཁོངས་ཚུ་ སྤྱི་ཚུའི་འབད་ནིའི་
 འགན་བྱུང་དེ་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཅ) རྒྱུ་འཛིན་དང་ འབྲེག་མཚོ་ཅད་པའི་ཚུ་རུད་གྱི་དཀའ་ངལ་བརྩིས་པའི་ ཚུའི་ཐོན་
 ཁུངས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཚས་ཚུ་གི་སྤིད་བྱས་དང་ བཟོ་བཀོད་བཟོ་ནི་ རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞིའི་དོན་ལས་ ཚུའི་
 ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་གནས་སྤུད་ བསྐྱེལ་ལེན་དང་ དབྱེད་ལུད་ རྒྱབ་སྡེལ་གཏང་ནི་དང་
 ཚུའི་གཏང་ཚད་དང་ རྒྱ་གཤམ་སྤྱི་གསལ་རོ་བརྩིས་པའི་ ཚུའི་འབབ་ཚད་ ལྷ་རྟོག་
 འབད་ནིའི་འགན་བྱུང་དེ་ བསྐྱེལ་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

- f) Bhutan Electricity Authority for hydropower generation and other related activities as per the Electricity Act of Bhutan, unless otherwise specified in this Act;
 - g) The Ministry of Home and Cultural Affairs for coordination of disaster preparedness and mitigation related to water;
 - h) The Ministry of Education for including water resource issues in the schools and institutions through awareness creation;
 - i) The relevant local Governments in collaboration with religious bodies and Ministry of Home and Cultural Affairs for protection of therapeutical waters such as Menchhu, Drupchhu, Tshachhu and Neychhu; and
 - j) Civil society organizations and the media for assisting in prevention of water pollution and sustainable use of water resources through education, public awareness and promoting public-private partnership.
16. These responsibilities are additional to any powers, functions or duties that the Competent Authorities may have under other statutes. Any successor agencies assuming the same responsibilities as the Competent Authorities shall undertake the specified responsibilities.

Chapter 4

Mechanisms for Implementation by Competent Authorities

Implementation Mechanisms

17. a) Competent Authorities shall adopt mechanisms within the scope of their authority in support of the implementation of this Act, including but not limited to mechanisms in this chapter.
- b) The Competent Authorities shall liaise with the Commission in exercising their authority under this section.
- c) In order to ensure coherent and effective implementation according to the principles of this Act, the Competent Authorities may issue regulations relating to water resources upon consultation with the Commission.

Financial Mechanisms

18. The Competent Authorities in conformity with this Act and other relevant laws may:
 - a) Impose and collect water supply service charges, wastewater disposal service charges, and other service fees as prescribed; and
 - b) Provide incentives for exemplary initiatives leading to *inter alia* sustainable use of water resources, reduction of water wastage, innovative projects, technologies and processes that support the purpose of this Act.

ལེའུ་ ༤ པ།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ཐབས་ལམ།

ལག་ལེན་ཐབས་ལམ།

- ༡༧. ཀ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རང་གི་དབང་ཆའི་གོ་སྐབས་ནང་འཁོད་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ལུ་ ལེའུ་འདི་ནང་བཀོད་མི་ ཐབས་
ལམ་ཚུ་བརྩིས་ཏེ་ ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་དགོ།
- ཁ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རོན་ཚན་འདི་ནང་བཀོད་མི་ རང་སོའི་དབང་ཆ་ཚུ་
བསྐར་སྐྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ།
- ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་གཞི་རྩ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ གཅིག་མཐུན་དང་ རོན་སྐྱིན་ཅན་
གྱི་ལག་ལེན་ རེས་པར་འབྲུང་ཐབས་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལྷན་
ཚོགས་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ རྒྱིག་གཞི་ཚུ་
བརྩམ་ཚོག།

དབུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ།

- ༡༨. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་
གཞན་དང་ མཐུན་པའི་ཐོག་ལུ་ འབད་ཚོགས་དེའང་
 - ཀ) རྒྱབ་ཁྲིམས་སྲེལ་ཞབས་ཏོག་གི་སྐབས་ལུ་ བཅོམ་ཚུ་བཀོད་ནིའི་ཞབས་ཏོག་གི་
སྐབས་ལུ་ དེའམ་གཞན་ཡང་ ཚེད་དུ་བཀོད་མི་ ཞབས་ཏོག་གི་སྐབས་ལུ་
བཀའ་ཞི་དང་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི།
 - ཁ) གནད་དོན་གཞན་གྱི་ཁངས་སུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ དགོས་དོན་འགྲུབ་ནི་ལུ་
ཕན་པའི་ རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་ལུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་སྐྱོད་ནི་དང་ རྒྱའི་འཕྲོ་བརྒྱུག་མར་
ཕབ་རྒྱབ་ནི་ གསར་གཏོད་ལས་འགུལ་དང་ འབྲུལ་རིག་ རྱ་རིམ་ཚུ་གི་ དཔེ་
བུལ་པའི་འབད་བཅོམ་གྱི་དོན་ལུ་ དང་འདོད་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོད་ནི།

Involvement of private sector and civil society organizations

19. The Competent Authorities may enter into contracts or other forms of arrangements with private parties, including and civil society organizations, to provide for water related infrastructure and services.

20. The Commission shall regulate the water pricing in keeping with section 5(c) of this Act in case of privatization of water related infrastructure and services.

Awareness and Outreach

21. The Competent Authorities shall inform the public on sustainable use of water resources through education, training, awareness and outreach advocacy programs.

Research Mechanisms

22. The Competent Authorities shall encourage or conduct research activities on water conservation, management and development, including methods to reduce water consumption and wastage and to promote sustainable water use.

སྐྱེར་སྤྲེལ་དང་ མི་སྤྲེལ་ལས་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་གཏོགས།

- 19. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཆས་དང་ ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ འགྲུབ་ཞིའི་དོན་ལུ་ མི་སྤྲེལ་ལས་ཚོགས་བརྩམ་པའི་ སྐྱེར་གྱི་ཚོགས་པ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ འགན་འཛིན་བཟོ་དགོས་དང་ ཡང་ན་ བདེ་ཐབས་གཞན་ཚུ་འབྲིག་ཚོགས།
- 20. རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྒྱུ་དང་ ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ གལ་སྲིད་སྐྱེར་སྤྲེལ་མངའ་འོག་སོང་ཚེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱའི་གོང་ཚད་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ 4(ག) པ་དང་འབྲེལ་ ཏེ་ ཚད་འཛིན་འབད་དགོ།

གོ་བདེ་དང་ ཕྱིར་ལུབ།

- 21. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཤེས་ཡོན་དང་ རྒྱུང་བརྒྱུ་ གོ་བདེ་ ཕྱིར་ལུབ་བརྒྱུད་ ལས་རིམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་ལུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་རྒྱུད་དགོ་པའི་སྐོར་ མི་མང་ ལུ་ བརྒྱུད་འབད་དགོ།

ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ།

- 22. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱའི་རྒྱུད་ཚད་དང་ འཕྲོ་བརྒྱུག་མར་ཡབ་ དེལས་ རྒྱལ་ལུན་ བརྟན་ཐོག་ལུ་རྒྱུད་ནི་ཡར་ཤུག་གཏང་ནིའི་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་བརྩམ་པའི་ རྒྱའི་ཉམས་སྲུང་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ གོང་འཕེལ་ཚུ་གི་སྐོར་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནིའི་སེམས་བསྐྱུལ་འབད་དགོ། ཡང་ བ་ འགོ་འབྲེལ་འབབ་དགོ།

Chapter 5

Planning and Management of Water Resources

National Integrated Water Resources Management Plan

23.
 - a) The Secretariat, with the assistance of the Competent Authorities, shall prepare and periodically update a National Integrated Water Resources Management Plan for the conservation, development and management of water resources.
 - b) The Secretariat shall consult the public, prior to submission of a plan to the Commission for its approval.
 - c) The Commission and the Competent Authorities shall take account of the Plan in all water related decisions.
 - d) The Plan shall be mainstreamed into National Policies, Plans and Programmes.

River Basin Management Plans

24.
 - a) The Secretariat with the assistance of River Basin Committee shall prepare, and periodically update, a River Basin Management Plan for each river basin pursuant to section 27 of this Act.
 - b) The National Integrated Water Resources Management Plan developed as per section 23 (a) shall serve as a binding guideline for the preparation of plans under this section.

ལེའུལ་ པ།

རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ འཆར་གཞི་དང་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།

- ༢༣. ཀ) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་ རྒྱལ་སྐྱོར་ཐོག་ལུ་
རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ ཉམས་སྲུང་དང་ གོང་འཕེལ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་
ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་བཟུམ་སྟེ་ ཅུས་
ཟུང་བཞིན་ཅུ་ ཅུས་མཐུན་བཟོ་དགོ།
- ཁ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་འཆར་གཞི་འདི་ ཆ་འཛོག་མ་མཛད་པའི་སྲུ་གོང་ལུ་ མི་མང་དང་
གཅིག་ཁར་ མོས་བསྐྱུན་འབད་དགོ།
- ག) ལྷན་ཚོགས་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་མོས་ཚོད་ཆ་
མཉམ་ནང་ འཆར་གཞི་འདི་ལུ་ རོས་ལེན་གནང་དགོ།
- ང.) འཆར་གཞི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ དེ་ལས་ ལས་ཟུང་
ཚུ་ནང་ཚུད་དགོ།

གཙང་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།

- ༢༤. ཀ) ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ གཙང་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ཚུ་གིས་མོགས་རམ་ཐོག་ལུ་
བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༡༧ པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པ་བཞིན་ཅུ་ གཙང་
རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་འདི་ དོན་ཚན་འདི་འོག་ལུ་བཟུམ་པའི་འཆར་
གཞི་ཚུ་ལུ་ ཅུས་ཟུང་བཟོ་དགོ།
- ཁ) དོན་ཚན་ ༡༣(ཀ) པའི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་
བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་འདི་ དོན་ཚན་འདི་འོག་ལུ་བཟུམ་པའི་འཆར་
གཞི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་ཚད་ཡོད་པའི་ལམ་སྟོན་ཨིན་པའི་ཆ་འཛོག་ཡོད།

Minimum environmental flow requirements of watercourses

25. a) The Commission shall in collaboration with the relevant Competent Authorities set the minimum environmental flow of watercourses required to support and conserve the riverine habitats and its flora and fauna.
- b) Determinations made under this section shall be notified by the Commission.
- c) The Secretariat shall reflect the notified minimum environmental flows in the environmental clearance.

Development upon bed and banks of watercourses

26. a) No person shall develop or otherwise encroach upon bed and banks of watercourses and a strip of land the width thereof as determined in Regulations under this Act except for operation and implementation of activities with an Environmental Clearance.
- b) Without prejudice to the sub section (a), any surface collection of sand and boulders shall be operated by a State Agency.
- c) Existing developments at the time of commencement of this Act shall be allowed to continue, subject to such reasonable terms and conditions as the Commission may impose to safeguard the integrity of the bed and banks of watercourses and the free flow of water therein.

ཚུལམ་ཚུ་གི་ ཚུཚད་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི།

༢༥. ཀ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཚུ་
 མཐའི་ས་གནས་དང་ དེ་ནང་གི་སྡེ་ཤིང་དང་ རློག་ཆགས་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་
 ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་མཁོ་བའི་ ཚུལམ་གྱི་ཚུཚད་ ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ཅིག་
 བཟོ་དགོ།
- ག) དོན་ཚན་འདི་གི་ཐོག་ལས་ ཐག་བཅད་མི་ཚུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གསལ་
 བསྐྱབས་འབད་དགོ།
- ཇ) ཡིག་ཚང་གིས་ ཚུཚད་ཀྱི་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་དེ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་གྱི་
 ཉེགས་མེད་གནང་བ་ནང་ བཀོད་དགོ།

ཚུལམ་ཚུ་གི་གཤམ་དང་ འགྲམ་ཚུ་ལུ་ ལཱ་འབད་ཐངས།

༢༦. ཀ) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་ཐོག་ ལས་རིགས་ཚུ་གཞི་
 བརྩམས་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མ་གཏོགས་ མི་རོག་གིས་ཡང་ ཚུལམ་གྱི་
 གཤམ་དང་འགྲམ་ ཡང་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ སྤྱི་གཞི་ནང་བཀོད་མི་
 སའི་རྒྱ་ཚད་ནང་འཁོད་ ལཱ་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཉམ་འཇུལ་འབད་ནི་མེད།
- ག) ནང་གསེས་དོན་ཚན་ (ཀ)ལ་ལུ་མ་གཞོན་པའི་ཐོག་ལས་ ཚུའི་གཤམ་དང་འགྲམ་
 ལས་ བྱེ་དང་རྩོ་བཏོན་ནི་ཚུ་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་གཅིག་གིས་ལག་ལེན་འཐབ་
 དགོ།
- ཇ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་ འབད་བཞིན་ཡོད་པའི་ལཱ་ཚུ་ ལྷན་
 ཚོགས་ཀྱིས་ ཚུ་གཤམ་དང་ ཚུ་འགྲམ་ཚུ་ཉེན་སྐྱོབ་དང་ ཚུ་བཀག་ཆ་མེད་པར་
 གཏང་དགོ་པའི་ ལ་ཚིག་དང་གནས་ཚིག་ བཟོ་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཕྲོ་མཐུན་
 དེ་འབད་བརྩམ་དགོ།

Chapter 6

River Basin Committees

Establishment of River Basin Committees

27. a) The Commission shall establish river basin committees within a basin for the purpose of proper management of water resources.
- b) In determining the composition of a river basin committee, the Commission shall ensure adequate representation from among any or all but not limited to the following groups:
- i. Water User's Associations or Federation of water Users' Associations;
 - ii. Hydropower generation agency;
 - iii. Industries;
 - iv. drinking water supply and sanitation service providers;
 - v. recreation and tourism operators;
 - vi. registered environmental non-governmental organizations;
 - vii. traditional communities, with particular regard to those engaged in subsistence farming;
 - viii. Department of forest;
 - ix. Local governments; and
 - x. National Environment Commission.

ལེའུ་པ།
གཙང་ཆུའི་ཆུ་གཞོང་ཚོགས་ཆུང་།

གཙང་ཆུའི་ཆུ་གཞོང་ཚོགས་ཆུང་གཞི་བཙུགས།

༢༧. ༡) ཆུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ ཆུལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་དགོས་དོན་ལུ་
 གཙང་ཆུའི་ཆུ་གཞོང་ཚོགས་ཆུང་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ༢) གཙང་ཆུའི་ཆུ་གཞོང་ཚོགས་ཆུང་བཟོ་ནིའི་ གོ་སྟོན་ཐོག་གཙང་པའི་སྐབས་ ལྷན་
 ཚོགས་ཀྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ གཤམ་གསལ་སྡེ་ཚན་གང་རུང་ ཡང་ན་ ཚམ་ཉམ་
 འགུར་ དེགིས་མ་ཚད་པའི་ སྡེ་ཚན་ཆུ་ལས་ འཐུས་མི་ཚུ་ ལང་མ་སྡེ་བཙུགས་
 དགོ།
- ༣) ཆུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ ཆུ་སྐྱོད་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པ།
- ༤) ཆུ་སྐྱོག་བཟོ་སྐྱུན་ལས་སྡེ།
- ༥) བཟོ་གྲ་འཐུལ་ཁང།
- ༦) འཐུང་ཆུ་བཀམ་སྡེལ་དང་ གཙང་སྐྱའི་ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི།
- ༧) སྤོ་འཆམ་དང་ ལྷ་བཤལ་ལག་ལེན་པ།
- ༨) ཐོ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ གཞུང་མིན་མཐའ་འཁོར་ལས་ཚོགས།
- ༩) སྤར་སོལ་མི་སྡེ་ གཙོ་བོ་ རང་ལྷང་ཅམ་གྱི་སོ་ནམ་ཞིང་པ།
- ༡༠) ནགས་ཚལ་ལས་ཁུངས།
- ༡༡) ས་གནས་གཞུང་སྐྱོང་དང།
- ༡༢) ཆུལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

- c) After having established a river basin committee, the Commission shall declare an area within which the committee will carry out its functions.

Functions of River Basin Committees

28. The functions of river basin committees are;
- a) To promote community participation in the protection, use, development, conservation, management and control of water resources in its area of operation through education and other appropriate activities;
 - b) To prepare a River Basin Management Plan for the basin;
 - c) To monitor and report to the Commission on the effectiveness of policies and action in achieving sustainable management of water resources in its area of operation;
 - d) To collect, manage and share such data as are necessary to properly manage the basin in coordination with the Commission;
 - e) To help resolve cross-sectoral and Dzongkhag trans-boundary issues relating to water resources in its area of operation; and
 - f) To perform any such additional functions as the Commission may direct.

- ག) གཙང་རྒྱའི་རྒྱ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཚེ་ཕ་ད་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ལཱ་འགན་འབད་དགོ་པའི་ས་ཁོངས་དེ་འདྲི་ཨིན་ཟེར་བའི་གསལ་ བསྐྱགས་འབད་དགོ།

གཙང་རྒྱའི་རྒྱ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་རྒྱ་གྲི་ལཱ་འགན།

༢༤. གཙང་རྒྱའི་རྒྱ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་རྒྱ་གྲི་ལཱ་འགན་རྒྱུ་:

- ག) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་ནང་ མི་སྡེ་གིས་ རྒྱའི་ཐོན་ལཱ་གི་སྤྱོད་སྤྲོད་དང་ སྤྱོད་ཐངས་ བོང་འབེལ་ ཉམས་སྲུང་ འཛིན་སྐྱོང་ དེ་ལས་ བཀག་འཛིན་རྒྱུ་ བྱང་ལཱ་གཏོགས་ཡར་འཕར་རྒྱུ་ ཤེས་ཡོན་དང་ལཱ་སྐོ་གཞན་རྒྱུ་དེ་གཏང་ནི།
- ཁ) རྒྱ་གཞི་ལཱ་འགན་གི་དོན་ལས་ གཙང་རྒྱའི་རྒྱ་གཞི་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟུམ་ནི།
- ག) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་ནང་ རྒྱའི་ཐོན་ལཱ་གི་སྤྱོད་སྤྲོད་དང་ ལུན་བརྟན་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་རྒྱུ་མཐར་ཕྱིན་སྐྱབ་ཡོད་ཀྱི་ ལྷན་ཚོགས་དང་སྤྲོད་ལཱ་འབད་ནི།
- ང) ལྷན་ཚོགས་དང་གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རྒྱ་གཞི་ལཱ་གས་ཤོམ་སྤེལ་འཛིན་ སྐྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་པའི་གནས་རྒྱུ་རྒྱུ་བསྐྱུ་ལེན་ དང་ འཛིན་སྐྱོང་ བགོ་བཀམ་རྒྱུ་འབད་ནི།
- ཅ) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་དང་ རྫོང་ཁག་གིས་མཚམས་ནང་ལཱ་ རྒྱའི་ཐོན་ ལཱ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་རྒྱུ་སེལ་ནི་ལཱ་སྤོགས་རམ་འབད་ནི།
- ཆ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཀོད་རྒྱ་དང་འཁྲིལ་ ལཱ་འགན་ཁ་སྐོང་གཞན་གང་རུང་འབད་ བྱི།

Dissolution of River Basin Committees

29. The Commission, by notice may dissolve a river basin committee if it is necessary to do so:
- a) For purposes of re-organizing water management institutions in its area of jurisdiction in the interests of effective water resources management; or
 - b) If the circumstances which supported the establishment of the river basin committee no longer exist.

Dzongkhag Water Management Committee

30. For the purpose of proper and effective protection and management of water resources at Dzongkhag level, the existing Dzongkhag Environment Committee shall also function as the Dzongkhag Water Management Committee.

Chapter 7 Water Abstraction and Use

Approval for feasibility studies

31. A Person intending to abstract water shall seek an approval from the Commission prior to conducting feasibility studies. The approval shall contain terms and conditions including upstream and downstream water use issues.

གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ཚོགས་ཚུང་རྒྱུ་གི།

- ༢༩. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ དགོས་མཁོ་དང་འཕྲིལ་ བདེ་དོན་ཐོག་ གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ཚོགས་ཚུང་
 ཅིག་ ཚུ་མེད་གཏང་ཚོགས་འདི་
 - ཀ) ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནིའི་ཁེ་ཕན་ལུ་ བྱབ་དབང་
 ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ནང་ ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་གཙུག་སྤེལ་ བསྐྱར་སྤྱིག་འབད་ནིའི་
 དོན་ལུ།
 - ཁ) གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ཚོགས་ཚུང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པའི་གནས་སྤངས་ཚུ་
 མེད་པ་ཐལ་བ།

ཚོང་ཁག་ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཚུང་།

- ༣༠. ཚོང་ཁག་ལེ་ནང་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་འཛིན་སྐྱོང་དང་ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དོན་
 ལས་ ད་ལེས་ཡོད་པའི་ཚོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་དེ་གིས་ ཚོང་ཁག་ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་
 ཚོགས་ཚུང་སྤེལ་ ལཱ་འགན་འབག་དགོ།

**ལེའུ་ ༥ པ།
 ཚུ་བཏོན་ནི་དང་སྐྱོད་ནི།**

འོས་འབབ་བརྟག་དཔྱད་ཀྱི་གནང་བ།

- ༣༡. ཚུ་བཏོན་ནིའི་དང་འདོད་སྐྱོད་མི་ མི་རི་ཅིག་གིས་ འོས་འབབ་བརྟག་དཔྱད་མ་འབད་བའི་སྐྱེ་
 རོང་ལས་ ལྷན་ཚོགས་ལས་ གནང་བ་ལེན་དགོ། གནང་བ་དེ་ནང་ ཚུ་སྐོད་དང་ ཚུ་སྐྱོད་ལུ་
 ཚུ་སྐོད་ནིའི་གནད་དོན་ཚུ་བརྩིས་པའི་ ལ་ཚོག་དང་གནས་ཚོག་ཚུ་ ཚུང་དགོ་པ་ཨིན།

Prohibition to abstract or use water without Environmental Clearance

32. Unless this Act provides otherwise,
- a) A person shall not abstract and use water, except in accordance with Environmental Clearance issued under this Act.
 - b) A person who violates the provision of sub-section (a) shall be guilty of an offence under this Act.

Exemptions from Environmental Clearance

33. a) Abstraction and use of water for the following purposes shall be exempted from the requirement to obtain an Environment Clearance:-
- i. domestic use;
 - ii. small scale drinking water supply and irrigation schemes as determined in regulation under this Act; and
 - iii. running small water mills, water grinders or prayer wheels as determined in the regulation under this Act.
- b) A person may abstract and use water for domestic use, subject only to such public health limitations and environmental limitations, and limitations imposed from time to time for purposes of good water management practices.

ཚོག་ཐམ་མེད་པ་ཚུ་བཏོན་ནི་དང་སྤྱོད་ནི་ལས་བཀག་འཛུགས།

- ༢༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ལོགས་སུ་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་
 - ༡༧) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་གནང་བ་མེད་པར་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ཚུ་བཏོན་ནི་དང་
 - སྤྱོད་ནི་ཚུ་འབད་མི་ཚོགས།
 - ༡༨) ཡན་ལག་དོན་ཚན་ (༡༧) ལས་འགལ་ཚེ་ མི་ངོ་ཅིག་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་
 - ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཅིག་གི་ཉེས་པ་སྤེན་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེས་མེད་གནང་བ་ལས་ཡངས་ཆགས།

- ༢༣. ༡༧) གཤམ་གསལ་ལོན་ལས་ཚུ་བཏོན་ནི་དང་སྤྱོད་ནི་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་
 - ཚུ་བཏོན་ནི་དང་སྤྱོད་ནི་ལུ་ འཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེས་མེད་གནང་བ་
 - དགོ་པའི་དགོས་དོན་ལས་ཡངས་ཆགས་ཡོད་:
- ༡) ལྷིམ་ནང་སྤྱོད་ནི་དང་
 - ༢) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་ སྤྲིལ་གཞི་ནང་བཀོད་པ་ལྟར་དུ་ འཐའ་ཁྲིམས་བཟུམ་
 - སྤེལ་ཚུང་རིམ་དང་ ཞིང་ཚུའི་ལས་འཆར་ཚུ།
 - ༣) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་ སྤྲིལ་གཞི་ནང་བཀོད་པ་ལྟར་དུ་ ཚུང་རིམ་ཚུ་
 - རགས་དང་ ཚུ་འཐའ་མ་ཁེ་ཚུ།
- ༡༨) མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ལྷིམ་ནང་སྤྱོད་ནི་དེ་དོན་ལས་ ཚུ་བཏོན་ནི་དང་སྤྱོད་ནི་ཚུ་འབད་
 - ཚོགས་དང་ འདི་ཡང་མི་མང་འཕྲོད་བསྐྱེན་གྱི་ཚད་གཞི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་
 - སྤངས་ཀྱི་ཚད་གཞི་ དེ་ལས་དུས་དང་དུས་སུ་ ཚུའི་འཛུལ་སྤྱོད་གི་བྱ་སྐོ་ལེགས་
 - ཤོམ་གྱི་དོན་ལས་བཀོད་པའི་ཚད་གཞི་ཚུ་དང་འབྲེལ་དགོ།

- c) Customary practices of water use acknowledged by a Water Users' Association or other local beneficiaries group in the area for:
 - i. household purposes on an individual or collective basis including the digging of wells and abstraction of ground water;
 - ii. agricultural purposes on an individual or collective basis; and
 - iii. running small water mills, water grinders or prayer wheels as determined in the regulations under this Act.

Application for an Environment Clearance

34. A person who wishes to abstract water shall apply to the Commission and/or Competent Authorities for an Environmental Clearance as per the Environmental Assessment Act.

Criteria for issuance of Environmental Clearance

35. Without prejudice to the Environment Assessment Act, the Commission shall consider the following criteria in granting Environmental Clearance to abstract and use water:
- a) Whether the proposed abstraction and use of water are consistent with:
 - i. the purpose and principles referred to in sections 4, 5a and 5c; and
 - ii. the National Integrated Water Resource Management and Plan;

ག) ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ ས་ཁོངས་ནང་ཡོད་པའི་ ཁེ་སྲོལ་སྤྱོད་མི་ སྡེ་ཚན་ གཞན་གྱིས་ རོས་ལེན་ཡོད་པའི་ སྲུང་སྲོལ་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་ ཡང་ན་ ལམ་ ལུགས་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ འོག་གི་གནད་དོན་ཚེད་ཏུ་ ཡངས་ཚགས་ཡོད་:

- ༡) ཚུ་རྫོང་བཀོལ་ནི་དང་ ས་འོག་གི་ཚུ་བཏོན་ནི་བཙུན་ཏེ་ བྱིམ་ནང་གི་དགོས་ བའོའི་དོན་ལུ་ མི་ངོ་རང་རྒྱུང་ ཡང་ན་ བཟུམ་རུབ་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་ནི།
- ༢) སོ་ནམ་གྱི་དགོས་པ་མཁོའི་དོན་ལུ་ མི་ངོ་རང་རྒྱུང་ ཡང་ན་ བཟུམ་རུབ་ཐོག་ ལུ་སྤྱོད་ནི།
- ༣) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་ སྤྲིག་གཞི་ནང་བཀོད་པ་ལྟར་ཏུ་ ཚུང་རིམ་ཚུ་ རགས་དང་ ཚུ་འབྲམ་ག་ ཡང་ན་ ཚུ་འཁོར་མ་ཁི་ཚུ།

མཐའ་འཁོར་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བའི་ལུ་ཡིག།

༢༤. ཚུ་བཏོན་ནི་འི་ རེ་འདོད་ཡོད་མི་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐབས་ཀྱི་བརྟག་ཞིབ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ལྷན་ཚོགས་དང་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ལུ་ ལུ་ཡིག་སྲུལ་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྤྱོད་ནི་འི་ལྷན་ཚད།

༢༥. མཐའ་འཁོར་རྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འགལ་ལྷོ་མེད་པར་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚུ་བཏོན་ བེ་དང་ སྤྱོད་ནི་འི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་ཉོགས་མེད་ལག་ཁྲེར་གནང་བའི་སྐབས་ གཤམ་ འཁོར་གྱི་ལྷན་ཚད་ཚུ་ངོས་འཛིན་འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་

- ག) ཚུ་བཏོན་ནི་དང་ སྤྱོད་ནི་འི་གོས་འཆར་དེ་
 ༡. དོན་ཚན་ ༤, ༥(༡) པ་དང་ ༥(ག) པའི་དམིགས་དོན་དང་ གཞི་ཅུ་ ཚུ་དང་འཁྲིལ་དང་མི་འཁྲིལ།
 ༢. སྲུལ་ཡོངས་ཚུ་འི་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྤྱོད་གི་འཆར་གཞི་དང་ འཁྲིལ་དང་མི་འཁྲིལ།

- b) The likely effect of the proposed abstraction upon existing water users, water resources and the water reserved or allocated for environmental users;
 - c) Without prejudice to section 40, duly take into account the existence of any customary practices in the water resource to which an application for the clearance relates; and
 - d) Any other additional criteria the Commission may prescribe.
36. An Environmental Clearance issued and any administrative action taken thereon under this Chapter shall be recorded by the Secretariat of the Commission in a National Registry.
37. An Environmental Clearance shall not be construed as a guarantee, expressed or implied, of supply of water.

Water use priorities

38. a) In dealing with applications under preceding sections, the Commission shall observe the following order of priorities:
- i. water for drinking and sanitation;
 - ii. water for agriculture;
 - iii. water for energy;
 - iv. water for industry;
 - v. water for tourism and recreation; and
 - vi. water for other uses.

ལ) རྒྱ་བོད་མི་དེགས་ དེ་ཡོད་ཚུ་སྤྱོད་མི་ཚུ་དང་ མཐའ་འཁོར་དོན་ལས་བསགས་
བཞག་ ཡང་ན་ སྐལ་བཞག་ཡོད་པའི་ཚུ་འཛོལ་ཁུངས་དང་ རྒྱ་ཚུ་གྲུ་ཤོག་ཤུགས།

ག) དོན་ཚན་ ༤༠ པ་ལས་མ་འགལ་བར་ མཐའ་འཁོར་ཉོགས་མེད་དང་འབྲེལ་བའི་
ཚུ་འཛོལ་ཁུངས་ལུ་ སྤར་ལས་གནས་ཏེ་ཡོད་པའི་ སྤར་སྲོལ་ལས་ལུགས་ཚུ་ རེས་
པར་དུ་རོས་ལེན་འབད་དགོ།

ང) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཁྱད་ཚད་གང་ཅུང་།

༣༤. མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྤོད་ཚར་མི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་
ཐོག་ལས་ བདག་སྤྱོད་གི་དང་ལེན་འབད་ཚར་མི་ཚུ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ རྒྱལ་
ཡོངས་ཐོ་མཛོད་ཅིག་ནང་ དྲན་ཐོ་བཀོད་དགོ།

༣༧. མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་དེ་ རྒྱ་བཟམ་སྲེལ་ཡོད་པའི་ གསལ་
བརྗོད་ ཡང་ན་ བརྗོད་ཚུ་ལྱི་འགན་ལེན་སྲེ་ བཅི་ནི་མེད།

ཚུ་སྤོད་ཀྱི་གཙོ་རིམ།

༣༨. ཀ) བོང་གི་དོན་ཚན་ཚུ་གི་ཐོག་ལུ་ ལུ་ཡིག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐབས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
གཤམ་གསལ་གྱི་ གཙོ་རིམ་ཚུ་ལུ་ གནས་དགོ་པ་ཨིན་:

- ༡) འཕྲུལ་ལེན་དང་ གཙུང་སྐྱེ་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།
- ༢) སོ་ནམ་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།
- ༣) རུས་ཤུགས་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།
- ༤) བཟོ་བྲུ་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།
- ༥) ལྷ་བཤལ་དང་ སྤོ་འབྲམ་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།
- ༦) གནད་དོན་གཞན་ལུ་མཁོ་བའི་ཚུ།

- b) Notwithstanding the provisions of sub-section (a), the Commission may depart from the prescribed statutory priority order in times of water related emergencies.

General

- 39. Allocation of water shall be done based on the principle that water is a resource owned by the State and that every citizen has an equal right to these resources.
- 40. Customary practices of water allocation may continue provided that these are fair and equitable and do not result in denial of water to any individual or community, including downstream and upstream needs, and are acknowledged by a Water Users' Association or other local beneficiaries' groups in the area.

Chapter 8 Prevention and Control of Water Pollution

Effluent Discharge

- 41.
 - a) Except as otherwise provided in this Act, a person may not discharge any effluent directly or indirectly to any water resource unless the discharge is in compliance with the Effluent Discharge Standard.
 - b) Effluents must be treated using best available technology before discharging into the environment.

- (ལ) བྱང་གསེས་དོན་ཚན་ (ཀ) པའི་ནང་ག་དེ་སླེ་བཀོད་ཡོད་ཅུང་ རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་
རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ ལྷིམས་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་
རིམ་ལས་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོགས།

སྤྱི་བཏང་།

- ༣༩. རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ཀྱི་བདག་དབང་དེ་རྒྱལ་ཁམས་ལུ་ཡོད་པའི་གཞི་ཅུ་ཐོན་ རྒྱུ་སྤྱོད་ལེན་
འབད་ནི་དང་ ཐོན་ལུངས་འདི་འཐོབ་ནི་འཐོབ་དབང་དེ་ མི་སེར་གེར་ལུ་འབྲེལ་མཉམ་སྡེ་
ཡོད།
- ༤༠. སྤྱི་ཐོན་ལུ་ལམ་ལུགས་ཡོད་མི་རྒྱུ་ རྒྱུ་སྤྱོད་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་བཅས་ དང་བདེན་
དང་དང་མཉམ་ཡོད་ཚེ་དང་ མི་དོ་ ཡང་ན་མི་སྡེ་ལུ་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་དང་ལུ་མ་ཐལ་ཚེ་ དེ་ལས་
སྤྱོད་པའི་ལམ་ལུགས་དེ་ རྒྱུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ཅིག་ ཡང་ན་ ས་ཁོངས་ནང་ཡོད་པའི་ལེ་ཡན་
སྤྱོད་མི་སྡེ་ཚན་གཞན་རྒྱུ་གིས་དོས་ལེན་ཡོད་ཚེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འཕྲོ་མཐུད་དེ་འབད་ཚོགས།

ལེའུ་ ༡ པ།
རྒྱུ་ཐོན་གྱི་བ་ རྒྱུ་ཐོན་ལུགས་དང་ ཚད་འཛིན།

བཅོག་རྒྱ་བཏོན་པ།

- ༤༡. ཀ) བཅའ་ལྷིམས་འདི་ནང་སོ་སོ་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ མི་དོ་ཅིག་
གིས་བཅོག་རྒྱ་ཕྱིར་བཏོན་རྒྱུ་ བཅོག་རྒྱ་ཕྱིར་བཏོན་གྱི་གནས་ཚད་དང་བསྐྱར་ཏེ་མ་
གཏོགས་ རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ནང་ ཐང་ཀར་ ཡང་ན་ཐང་ཀར་མིན་པའི་སྤོ་ལས་
ཕྱིར་བཏོན་འབད་མི་ཚོགས།
- (ལ) བཅོག་རྒྱ་རྒྱུ་ མཐའ་འཁོར་ནང་ལུ་ མ་བཏང་པའི་རྟེ་མ་ འཕྲུལ་ཆས་དྲག་ཤོས་
ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ ལེགས་བཅོས་འབད་དགོ།

- c) Notwithstanding any other provisions, it shall be unlawful to discharge any chemical, radiological, radioactive, medical or any other hazardous waste into water bodies.
- d) Any person discharging effluent shall be liable to pay a charge as prescribed in the regulations under this Act.
- e) Any person who acts in breach of the provisions of this section shall be guilty of an offence under this Act.

Water Quality Standards and Effluent Discharge

- 42.
- a) The Commission shall develop and, from time to time, review Water Quality Standards as well as Effluent Discharge Standards of certain substances into water resources.
 - b) The Commission in consultation with the Ministry of Health and with the Ministry of Works and Human Settlement shall develop and, from time to time review Water Quality Standards for water resources used for or intended to be used for drinking purposes.
 - c) All competent authorities under this Act are required to give effect to these standards in exercising their powers and duties under this Act.

- ག) དགོངས་དོན་གཞན་གང་རུང་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ རྒྱུ་རྒྱུ་ནང་ རྩིས་སྦྲོར་དང་ འོད་ ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་རྩིས་ འོད་འཐོན་གྱི་རྒྱ་རྩིས་ སྤོང་རིགས་ ཡང་ན་ གཞོད་ཉེན་ཅན་ ཀྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་རྒྱ་ནང་བཀོད་ནི་འདི་ ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་གྲངས་སུ་བརྟེན་ དགོ།
- ང) བཙེག་རྒྱུ་རྒྱུ་བཏོན་འབད་མི་ མི་ངོ་དེ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ སྤྲིག་གཞི་རྒྱ་ བཅའ་ཚུ་དུ་བཀོད་མི་གྲ་འབྲས་ཚུ་སྦྲོད་དགོ།
- ཅ) དོན་ཚན་འདི་ལས་འགལ་ཚེ་ མི་ངོ་ཅིག་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་ འགལ་ཅིག་གི་ཉེས་པ་སྤོང་དགོ།

ཚུའི་སྤྲིས་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ བཙེག་རྒྱུ་རྒྱུ་བཏོན་གྱི་གནས་ཚད།

༤༢. ཀ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚུའི་སྤྲིས་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ནང་རྩིས་ སྦྲོར་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ བཙེག་རྒྱུ་རྒྱུ་བཏོན་གྱི་གནས་ཚད་བཟོ་དགོ་པ་དང་ དུས་དང་དུས་སུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ།
- ཁ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་གཉིས་དང་ གཅིག་ཁར་ཐོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལས་ འཕྲུང་རྒྱ་ ཡང་ན་འཕྲུང་རྒྱ་སྦྲོད་ནི་ཨིན་པའི་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་གི་ ཚུའི་སྤྲིས་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་བཟོ་སྟེ་ དུས་དང་དུས་སུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ།
- ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་དབང་ཚད་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་པའི་ རྒྱབས་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་གེ་ར་གིས་ གནས་ཚད་འདི་རྒྱ་བསྐྱར་སྦྲོད་འབད་ དགོ།

Chapter 9

Specific Requirements and Procedures for Various Water Uses

Drinking Water

43. a) Notwithstanding the provisions of section 41 of this Act, no discharge of effluents of any kind shall be allowed into water resources used or allocated for drinking purposes.
- b) The best available water resources shall be allocated for drinking purposes and designated accordingly in the National Integrated Water Resources Management Plan.
- c) The Competent Authorities, in consultation with the Commission, and with the participation of River Basin Committees and water users' associations, shall adopt mechanisms to protect and conserve watersheds located above drinking water intakes. For the purpose of this requirement, acquisition may be resorted to, in accordance with the Land Act.
- d) If there is a risk of contamination and/or degradation of a water resource allocated for drinking purposes, the Commission may declare relevant area as Water Management Area.

ལེའུ་ ༩ པ།

ཚུ་སྤྱོད་ལག་ལེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་ བྱ་སྤོའི་ལམ་ལུགས།

འཕྲུང་མུ།

- ༤༩. ཀ) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༤། པའི་དགོངས་དོན་ནང་ག་དེ་སྤྱི་ཡོད་རུང་ འཕྲུང་ཞིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མིའམ་ བགོ་བཟུམ་འབད་མི་ ཚུའི་ཐོན་ ཁུངས་ཚུ་ནང་ བཙོག་ཚུ་ཚུ་ལས་གཏང་མི་ཚོགས།
- ཁ) འཐོབ་ཚུགས་པའི་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་འགྲུབ་ཤོས་དེ་ འཕྲུང་ཞིའི་དོན་ལུ་ བགོ་ བཟུམ་འབད་ཞི་དང་ དེ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་ འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ནང་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ་པ་ཨིན།
- ག) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཕྱོས་བསྐྱུན་དང་ གཙུང་ཚུའི་ཚུ་ གཞོང་ཚོགས་ཚུང་དང་ ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་ འབྲེལ་གཏོགས་ཐོག་ལས་ འཕྲུང་ ཚུའི་ཁྱམ་གོ་ལྷག་ལུ་ཡོད་པའི་ ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་ཚུ་ སྤྱང་སྤྱོད་དང་ ཉམས་ སྤྱང་འབད་ཞིའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་དགོ། དགོས་མཁོ་དེ་གི་དོན་ལུ་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ས་ཆ་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ཚོགས།
- ང.) འཕྲུང་ཞིའི་དོན་ལུ་ བགོ་བཟུམ་འབད་མི་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་དེ་ལུ་ བཙོག་པ་དང་ ཡང་ན་ མར་ཉམས་ཞུགས་ཉེན་ཡོད་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ས་ ཁོངས་དེ་ ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁོངས་སྤེ་ རོས་འཛིན་གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ཚོགས།

Irrigation water

44. a) Water from an irrigation channel shall be allocated either through mutual understanding or in accordance with existing practices, depending on the size of land holdings and the quantity of water in the channel, and subject to the constitution and bye-laws of the relevant Water Users' Association.
- b) Labour contribution by the beneficiaries of an irrigation channel shall depend on the size of their land holding.
- c) Alignment of an irrigation channel for a newly terraced plot shall be made in such a manner as not to affect or harm other plots.
- d) Water shall flow in adjacent plots as per established practice. If a new plot is terraced nearer to the water source, water for the old plot shall flow through the new plot provided there is no other way of bringing water to the old plot. If the water is not sufficient, the new plot shall not get water.
- e) Blocking or otherwise altering an irrigation channel flowing through one's property shall not be allowed without the consent of the users of that channel, even where the channel is not required by the property owner.
- f) If there is sufficient water and capacity in the irrigation channels, the existing beneficiaries shall provide access to a new user or to an existing user that requires additional water, including a user who wants to convert kamzhing to chhuzhing.

ཞིང་ཆུ།

༤༤.

- ག། ཞིང་ཆུའི་ཡུར་བ་ནང་གི་ཚུ་ཚུ་ སུ་ཚུ་མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་ ཡང་ན་ སྲར་ལས་ ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལུ་ ས་ཞིང་ཆེ་ཆུང་དང་ ཡུར་བ་ནང་གི་ཆུའི་འབོར་ཚད་ དེ་ལས་ ཆུ་སྐྱོད་ཚོགས་པའི་ ལས་ཁྲིམས་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཤོ་བཀུ་འབད་ དགོ།
- ཁ། ཆུ་ཡུར་ལས་བརྟེན་པའི་ཞབས་ཏྲོག་ལས་མི་འདི་ ཡུར་བ་ལས་ ཁེ་སྲན་བྱུང་མི་ཚུ་ གི་ རང་གི་ས་ཞིང་ཆེ་ཆུང་དང་འབྲེལ་དགོ།
- ག། གསར་བཅད་འབད་མི་ ཨ་རིང་ཅིག་གི་ ཆུ་ཡུར་དེ་ ས་ཞིང་ག་ཞུ་ལུ་ གཞོན་ སྐྱོན་མེད་པའི་ ཐབས་ལམ་ཐོག་ལས་བཟོ་དགོ།
- ང། སྲར་ལས་ཡོད་པའི་ ལམ་ལུགས་ལྟར་དུ་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ས་ཞིང་ཚུ་ནང་ ཆུ་ གཏང་བཅུག་དགོ། གལ་སྲིད་ གསར་བཅད་འབད་མི་ཨ་རིང་དེ་ ཆུའི་རྒྱུ་ལོ་འདི་ ཉེ་འདབས་ལུ་ཨིན་པ་ཅིན་ ས་ཆ་རྒྱུང་མ་ཚུ་ལུ་ ཆུ་ལམ་བརྟོན་ནིའི་ཐབས་ལམ་ ག་ཞུ་མེད་པའི་སྐབས་ ས་ཆ་གསར་པ་དེ་བརྒྱུད་དེ་གཏང་དགོ། གལ་སྲིད་ ཆུ་ གིས་མ་ལང་པ་ཅིན་ ས་ཆ་གསར་པ་དེ་ལུ་ ཆུ་མི་འཐོབ།
- ཅ། མི་རོག་ཅིག་གི་ ས་ཆ་བརྒྱུད་དེ་འོང་མི་ ཆུ་ཡུར་དེ་ ས་ཆའི་ཚོ་བདག་དེ་ལུ་ ཆུ་ ཡུར་དེ་གི་དགོས་མཁོ་མེད་དེ་འབད་རུང་ ཆུ་ཡུར་དེ་སྐྱོད་མི་ཚུ་གི་ གནང་བ་མེད་ པར་ བཀག་ནིའམ་ ལ་བརྒྱུར་ནི་ཚུ་ འབད་ནི་མེད།
- ཆ། གལ་སྲིད་ ཆུ་ཡུར་ནང་ཆུ་ལངས་སྡེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ཆུ་སྐྱོད་མི་གསར་པ་ཅིག་ལུ་ ཡང་ན་ ཆུ་སྐྱོད་མི་ཅིག་གིས་ རྣམ་ཞིང་ལས་ཆུ་ཞིང་ལུ་ བརྒྱུར་འདོད་ཡོད་མི་ བརྩེས་ཏེ་ ཡོད་བཞེན་པའི་ཆུ་སྐྱོད་མི་ཅིག་ལུ་ ཆུ་ཉེད་རྣམས་དགོ་པའི་རྣམས་ ཡོད་ བཞེན་པའི་ཁེ་སྲན་སྐྱོད་མི་ཚུ་གིས་ ཆུ་སྡེ་ལ་ཏེ་བྱིན་དགོ།

- g) A new user of an irrigation channel shall enter into an agreement with the beneficiaries of the channel before taking water from the channel. In the absence of such an agreement, a new user cannot claim water from the channel.
- h) A new user shall compensate the former beneficiaries for the private investments made, if any, for water infrastructure and shall also contribute towards the maintenance costs of the infrastructure.
- i) If the water resource for irrigation is deemed insufficient, a water user shall not initiate any activities that would require additional water, including conversion of kamzhing to chhuzhing.
- j) A water user acting in contravention of sub section shall have no right to claim compensation for non-availability of water.
- k. For the benefit of landed property, renovation of existing irrigation channels and embankments can be done on existing alignment in consultation with Water Users Associations.
- l. Existing irrigation channels passing through ones landed property cannot be made small and blocked even if not required by the owner.
- m. If water has not flown through old irrigation channels and no repair has been done on the embankments for the last five years then renovation and repairs on the existing alignment will be treated as new construction.

Water Resources in Forests

45. Except in accordance with an Environmental Clearance issued by the Commission and/or Competent Authorities, the following water resource activities are prohibited in forests:
- a) blocking, storing or diverting any river, stream, irrigation channel, waterfall, underground water source or any other water resource or water course; and
 - b) discharging effluents or wastes into any water resource or water bodies.

Wetlands

46. Conservation and wise use of wetlands shall be ensured by the relevant Competent Authorities in line with the principles of the Forest and Nature Conservation Act, through:
- a) capacity-building and research on wetlands; and
 - b) designation of one or more wetlands of national and international importance for inclusion under the relevant multilateral environment agreements and to promote the conservation of wetlands.

Harvesting of Water Resources

47. The relevant Competent Authority shall facilitate harvesting of ground water, rain water, fog and any other sources to prevent local and seasonal water scarcity.

ནགས་ཚལ་ནང་གི་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས།

- ༤༥. ལྷན་ཚོགས་དང་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྤོད་མི་མཐའ་འཁོར་གནས་ སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་དང་འཁྲིལ་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ ནགས་ཚལ་ནང་ལུ་ གཤམ་གསལ་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་རིགས་ཚུ་ བཀག་དམ་ཨིན་ དེ་ཡང་
 - ༡) གཙུང་ཚུ་དང་ རོང་ཚུ་ ཚུ་ཡུར་ འབབ་ཚུ་ ས་འོག་གི་ཚུ་ ཡང་ན་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ སམ་ ཚུ་ལམ་གཞན་ཚུ་ བཀག་ནི་འམ་ ཚུ་བསག་ནི་ ལ་བསྐྱར་ནི་དང་།
 - ༢) ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ ཡང་ན་ ཚུ་གཞུང་གང་རུང་ནང་ བཅོག་ཚུ་བྱུག་ནི་ཚུ་ཨིན།

ཚུ་མ་འདམ་ཇུབ།

- ༤༦. ཚུ་མ་འདམ་ཇུབ་ཀྱི་ ཉམས་སྲུང་དང་ ཐབས་མཁས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་ ནགས་ཚལ་ དང་རང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ གཞི་རྩ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ ཚུ་གིས་ དེས་གཏན་བཟོ་དགོཔ་དེ་ཡང་
 - ༡) ཚུ་མ་འདམ་ཇུབ་ཀྱི་སྐོར་ ལྷོགས་གྲུབ་གོང་འཕེལ་དང་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཐོག་དང་།
 - ༢) རྒྱལ་ཡོངས་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་ལུ་གནད་གལ་ཆེ་བའི་ ཚུ་མ་འདམ་ཇུབ་གཅིག་ ཡང་ན་ དེ་ལས་མང་བ་ རོང་འཛིན་འབད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་མང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་ཆེངས་ ཡིག་གི་འོག་ལུ་ བཅུགས་ནི་དང་ ཚུ་མ་འདམ་ཇུབ་ཉམས་སྲུང་ ཡར་དྲག་གཏང་ ཐོག་ལས་འབད་དགོཔ་ཨིན།

ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་བསྐྱུར་སྤོད།

- ༤༧. འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་དང་ ནམ་དུས་ཀྱི་ ཚུད་གོན་པའི་དཀའ་ ལལ་ རྐྱེན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ ས་འོག་གི་ཚུ་དང་ ཆར་ཚུ་ ས་སྐྱུག་ དེ་ལས་འབྲུང་ ཁུངས་གཞན་ཚུ་ལས་ ཚུ་བསྐྱུར་སྤོད་འབད་ནི་འི་ ལྷན་ཐབས་འབད་དགོ།

Chapter 10

Construction and Safety of Water Infrastructure

Construction of Water Infrastructures

48. a) Water related infrastructure may be constructed on or through others' property, in consultation with the affected parties, subject to approval from the Commission. In the event, where the affected parties do not allow the construction of water related infrastructure on or through their property on baseless ground, the Commission shall have the authority to approve the construction of water related infrastructure after investigating the matter thoroughly.
- b) Compensation shall be paid by the beneficiaries, for damages incurred on others' property as a result of construction or renovation activities. When land is acquired by the Government for activities pursuant to sub section (a), compensation shall be paid as per the Land Act.
- c) The water users shall ensure that their waste water does not cause inconvenience within the locality.
- d) For the purpose of preventing or minimizing the risk of flooding and flood damage, the Commission and/or Competent Authorities may:
- i. prohibit the construction of dykes, levees or other structures on submersible lands that may be likely to hinder the water runoff;

རྒྱུ་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ བཟོ་བསྐྱུན་དང་ཉེན་སྲུང་།

རྒྱུ་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་བཟོ་བསྐྱུན།

- ༤༤. ཀ) རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་གཞོན་སྐྱོན་བྱུང་མི་ཅུ་པོ་རྒྱ་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ མི་ངོ་གཞན་གྱི་ས་ཆའི་འགུར་ཡང་ན་ གཞན་གྱི་ས་ཆ་བརྒྱུད་དེ་ བཟོ་བསྐྱུན་འབད་ཚོགས། གལ་སྲིད་ཕན་གཞོན་འབྱུང་བའི་ཅུ་པོ་ལུ་ རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་སྐོ་ལས་ རང་སོའི་གཞི་ས་ཁང་གུར་ ཡང་ན་འདི་རྒྱུད་དེ་ རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྟེན་བཟོ་བསྐྱུན་འབད་མ་བཅུག་ཚེ་ ཞིབ་དབྱེད་མཐིལ་འཕྱིན་འབད་བའི་ཤུལ་ལས་ རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྟེན་བཟོ་བསྐྱུན་འབད་ཚོགས་པའི་གནང་བ་སྐོད་ནི་གི་དབང་ཆ་དེ་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཡོད།
- ཁ) བཟོ་བསྐྱུན་དང་ ཉམས་གསོའི་ལཱ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ གཞན་གྱི་རྒྱུ་དངོས་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པའི་ རྒྱུ་འབྲུས་འདི་ལེ་ཕན་སྐྱོད་མི་རྒྱ་གིས་སྐྱོད་དགོ། རང་གསེས་དོན་ཚན་ (༡) པ་དང་འཁྲིལ་བའི་ལཱ་གི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་ས་ཆ་བསྐྱུ་ལེན་སྐབས་ རྒྱུ་འབྲུས་དེ་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་སྐྱོད་དགོ།
- ག) རྒྱ་སྐྱོད་མི་རྒྱ་གིས་ རང་སོའི་བཙོག་རྒྱ་གིས་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ནང་ ལྷབས་མ་བདེམ་འབྱུང་ནི་མེད་པའི་གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོ།
- ང) རྒྱུ་དང་དང་ རྒྱུ་དང་གི་གཞོན་ཉེན་ སྐོན་འགོག་དང་ མར་ཕབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་དང་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱ་གིས་:
 - ༡) རྒྱ་སེམ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ རྒྱ་ལམ་བཀག་ཉེན་ཡོད་པའི་ རྒྱ་སྐྱོད་ཕྱི་གཤམ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་ཕྱི་གཤམ་ གཞི་རྟེན་གཞན་གྱི་བཟོ་བསྐྱུན་ཚུ་ བཀག་དམ་འབད་ཚོགས།

- ii. authorize the construction of such structures if they are necessary for the protection of residences or other structures;
- iii. alter or demolish dykes, embankments, levees, structures or other works, irrespective of their legal status, if they hinder water runoff or extend the flood plain with harmful results;
- iv. prohibit the growing of crops, the building of structures or the placing of deposits on land located between a watercourse and any protective dykes, embankments or levees; and
- v. prescribe measures for the control and management of storm water and flood risk.

Safety of Dams and other water infrastructures

- 49. a) The Competent Authorities in collaboration with the Commission and relevant Agencies shall set necessary criteria for the safety of dams or any other water infrastructures.
- b) The Competent Authorities shall in consultation with the Commission, monitor the safety of dams and other water infrastructures.

Chapter 11

Water Users' Associations

Formation of Water User Associations

50. Any group of beneficiaries using a particular water source for their water supply needs may form a Water Users' Association to maintain the water source and to manage water supply services.

Registration of water users' association

51. A Water Users' Association shall be registered with the Competent Authorities within six months from the date of its formation.

Functions of water users' association

52. The functions of a water users' association shall be :
- a) To maintain a water source and protect it against vandalism and other damages.
 - b) To coordinate and oversee the activities and management of water supply service by its members so as :
 - i. to foster a sense of ownership among the users; and
 - ii. to ensure sustainability of such service.

ལེའུ་ ༡༡ པ།
ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ།

ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་གཞི་བཅུགས།

40. རང་སོའི་ཚུའི་དགོས་མཁོ་ བཀའ་སྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་ དམིགས་བསལ་ཚུའི་ཀ་མགོ་ཚུ་ ལེ་
ཡན་སྤྱོད་མི་ སྲེ་ཚན་གང་ཡུང་གིས་ ཚུའི་ཀ་མགོ་ རྒྱུན་སྦྱོང་འབྲམ་ནི་དང་ ཚུའི་བཀའ་སྲེལ་
འཛིན་སྦྱོང་གི་དོན་ལུ་ ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཚོག།

ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་ཐོ་བཀོད།

41. ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་ཚེས་གངས་ལས་ ལྷོ་དོ་དུག་གི་ནང་འཁོད་
ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ།

ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་ལཱ་འགན།

42. ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་ལཱ་འགན་དེ་
- ༡) ཚུའི་རྒྱུན་སྦྱོང་དང་ གཞོད་བཀའ་དང་སྦྱོན་ཆགས་གཞན་ལས་སུང་སྦྱོབ་ནི།
 - ༢) རང་སོའི་འབྲམ་མི་ཚུ་གིས་ ཚུའི་འཛིན་སྦྱོང་དང་བཀའ་སྲེལ་ཞབས་ཉོག་གི་ལས་
རིགས་ཚུ་མཉམ་འབྲེལ་དང་ལྷན་ཉོག་འབད་ནི་དེ་ཡང་
 - ༡) སྤྱོད་མི་ཚུ་ལུ་ བདག་དབང་ཡོད་པའི་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི་དང་།
 - ༢) འདི་བཟུམ་མའི་ཞབས་ཉོག་དེ་ཡུན་བརྟན་གནས་ཐབས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་
དགོ།

Federation of Water Users' Associations

53. a) A group of Water Users' Associations using a particular water supply scheme for their water supply needs may federate to coordinate the activities.
- b) The formation membership, powers, functions and dissolution of the Federation shall be set out in Regulations under this Act.
- c) The provisions of Sections 52 shall apply to the Federation of Water Users' Associations.

Chapter 12

Water Related Emergencies and Other Special Circumstances

Emergencies

54. a) In the event of risk of drought or serious water scarcity, or other threats relating to water resource, the Commission may revoke, suspend or amend the terms and conditions of the Environmental Clearance to eliminate or reduce such threats.
- b) The Competent Authorities shall take all necessary measures to deal with the emergency to eliminate or reduce such threats.

ཚུསྟོན་ཚོགས་པའི་ འབྲེལ་ཚོགས།

- ༥༩. ཀ) རང་སོའི་ཚུའི་དགོས་མཁོ་ བཀའ་སྲུལ་ཆེད་དུ་ དམིགས་བསལ་ཚུའི་རྟེན་མགོ་
ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ཚུསྟོན་ཚོགས་པ་ཚུ་གི་ སྡེ་ཚན་ཅིག་གིས་ ལས་
རིགས་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཚོགས་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཚོག།
- ཁ) འབྲེལ་ཚོགས་ཚུའི་ གཞི་བཙུགས་དང་ འབྲུས་གངས་ དབང་ཚད་ ལཱ་འགན་
ཅུ་མ་ནི་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་གི་སྤྲིམ་གཞི་ནང་བཀོད་དགོ།
- ག) དོན་ཚན་ ༥༩ པའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ཚུསྟོན་ཚོགས་པའི་ འབྲེལ་ཚོགས་ལུ་
སྦྱར་འཇུག་འབད་དགོ།

ལེའུ་ ༡༩ པ།

ཚུད་འབྲེལ་བའི་སློབ་ཕྱོད་ཚུ་བས་དང་ གཞན་དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་སྤངས།

སློབ་ཕྱོད་ཚུ་བས།

- ༥༧. ཀ) རྣམ་ཐེན་འབྲུང་བ་ ཡང་ན་ ཚུད་ཀོན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚབས་ཆེན་འབྲུང་བ་ ཡང་
ན་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ ཉེན་ལ་གཞན་འབྲུང་བའི་རྣམས་ དེ་བཟུམ་
མའི་ཉེན་ལ་ཚུ་ རྩ་མེད་གཏང་ནི་ ཡང་ན་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་གྱིས་
མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་གྱི་ཉེན་མེད་གནང་བའི་ ལ་ཚོག་དང་གནས་ཚིག་ཚུ་
ཆམེད་དང་ བར་བཀག་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོག།
- ཁ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སློབ་ཕྱོད་ཚུ་བས་རྣམས་ལུ་མཁོ་བའི་ ཐབས་ཤེས་
ཚུ་བཏོན་དགོ།

Declaration of water management area

55. a) The Commission may in consultation with the affected parties, declare any area as water management area for the purpose of protecting any water resource, riverine habitat, watershed, wetland, environment or ecosystem at risk of depletion, contamination, extinction or disturbance from any source through issuance of notification.
- b) If the declaration of a water management area results in or requires the acquisition of land, every such acquisition, including the award of compensation and appeals related thereto shall be conducted in accordance with the Land Act of Bhutan.
- c) The Commission may prescribe limitations to be observed within a water management area, which may include, among others, a prohibition or limitation:
- i. on the abstraction of water;
 - ii. on the erection of any structures;
 - iii. on the application or storage of any chemicals, including pesticides or fertilisers;
 - iv. on the alteration of existing land contours, including any grading or construction of roads or cultivation of crops;
 - v. including the felling of trees, the removal of riparian growth or the use of wetland resources;

- vi. on the discharge of effluent;
 - vii. on mining, dredging or the reclamation of land;
 - viii. livestock farming; and
 - ix. other necessary water protection measures.
- d) If a limitation under subsection (c) affects existing Environment Clearance, the Commission and/or Competent Authorities may appropriately amend the terms and conditions of the Environmental Clearance.

Amendment or withdrawal of water management area

56. The Commission may in consultation with the affected parties:
- a) Amend the geographic boundaries of a water management area, or any prohibition or limitation applicable to the area, if circumstances change; or
 - b) Withdraw a declaration of a water management area if the circumstances under which the declaration was made no longer exist.

- ཁ) བཙུག་ཚུ་བཏང་ནི་འདྲོད།
- ཐ) ས་གཏེར་བཏོན་ནི་དང་ རྒྱལ་ལམ་དངོས་པོ་བཏོན་ནི་ ས་ཆ་སྐྱར་བསྐྱུན་ འབད་ནི་འདྲོད།
- ༡) རྫོ་ཚོར་གསོ་སྦྱང་དང།
- ༢) གཞན་ཡང་ཉེར་མཁོ་ཡོད་པའི་ རྒྱའི་སྤྱད་སྦྱོབ་ཀྱི་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་གི་སྐོར།
- ང) གལ་སྲིད་ རང་གསེས་དོན་ཚན་ (ག)པའི་ནང་ རྫོན་ལས་སྦྱོད་ཡོད་པའི་ མཐའ་ འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་ལུ་ བྱ་སྐབས་མ་བདེ་བ་ཅིན་ ལྷན་ ཚོགས་དང་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལ་ཚོག་དང་ གནས་ཚོག་ ཚུ་ཚུལ་མ་བུ་མ་སྡེ་ བསྐྱར་བཙུག་འབད་ཚོག།

རྒྱའི་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁོངས་ བསྐྱར་བཙུག་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་གཏང་ལུགས།

༥༦. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གནོད་སྦྱོན་བྱུང་མི་ ཕ་བོ་ཚུ་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་

- ༡) རྒྱའི་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁོངས་ཅིག་གི་ གནས་སྤངས་ཀྱི་འགྲུར་བ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ས་ མཚམས་ ཡང་ན་ བཀག་དམ་ ཡང་ན་ ཚད་འཛིན་གང་རུང་ བསྐྱར་བཙུག་འབད་ ཚོག། ཡང་ན།
- ༢) ལྷན་གསལ་བསྐྱུགས་འབད་བའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱའི་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁོངས་ཅིག་གི་གནས་ ལྷངས་ཚུ་ མེད་པ་སྡེ་བཟོ་ད་པ་ཅིན་ རྒྱའི་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁོངས་ཀྱི་ གསལ་བསྐྱུགས་ དེ་ ཆ་མེད་གཏང་ཚོག།

Chapter 13

Financial Provisions

Financing by the Royal Government of Bhutan

57. The Royal Government shall allocate necessary funds to enable the Commission and Competent Authorities to exercise and discharge their powers, duties and functions effectively under this Act.

Fees and Other Sources of Funding

58. Charges and other fees collected pursuant to this Act and its regulations shall be ploughed back for establishment, operation and maintenance of water related activities and attainment of the relevant principles of Integrated Water Resources Management. This provision does not limit in any way the obligation pursuant to section 57 or additional funding from other sources.

Payment for Watershed Services

59. a) The Commission shall promote payment for the environmental services provided by water resources, such that the cost of conserving water resources in the upper watershed areas are shared by downstream users.
- b) Payment for environmental services shall be implemented through Regulation under this Act, which shall include appropriate institutional arrangements to administer the funds.

ལེའུ་ ༡༩ པ།
དདུལ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་དོན།

མ་དདུལ་རྒྱལ་གཞུང་ལས་གཞན།

༥༧. ལྷན་ཚོགས་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་འཁོད་ཡོད་པའི་
རང་སོའི་དབང་ཚད་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་ རོན་སློན་ཚན་སྡེ་ བསྟར་སྲོད་དང་བསྐྱབ་ཚུགས་
ཞིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་གིས་ དགོས་ངེས་ཚན་གྱི་མ་དདུལ་ལངས་སྡེ་གཞན་དགོ།

འཇུས་རིགས་དང་ མ་དདུལ་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་གཞན།

༥༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ བསྐྱབ་ལེན་འབད་མི་ སྤྱི་ཚད་དང་ འཇུས་རིགས་གཞན་ཚུ་ རྒྱ་
དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་དང་ བསྟར་སྲོད་ རྒྱན་སྲོད་འབད་ནི་དང་
རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྲོད་གི་ འབྲེལ་ཡོད་གཞི་རྩ་ཚུ་ འབྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་
ཡོག་བཙུགས་ནིའུ་བཞག་ནི་ཨིན། དགོངས་དོན་འདི་གིས་ རོན་ཚན་ལཱ་ པའི་འགན་
འཁྲི་ ཡང་ན་ འབྲུང་ཁུངས་གཞན་ལས་ མ་དདུལ་ཉེད་སྐྱེལ་ལེན་ནི་ལུ་ བཀག་ཚམེད།

རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་འོངས་ཞབས་རྟོག་གི་སྤྱི་འཇུས།

༥༩. ཀ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་ལས་འབྲུང་མི་ མཐའ་འཁོར་ཞབས་རྟོག་གི་
དོན་ལུ་ སྤྱི་འཇུས་སྲོད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ ཡར་ཤུག་གཏང་ཐོག་ལས་ རྒྱུ་མགོའི་
རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་ ཉམས་སྲུང་འབད་ནིའི་ཟུང་འགོ་ཚུ་ རྒྱ་སྤྱོད་ལུ་སྲོད་མི་ཚུ་ལུ་
ཡང་ བགོ་བཤའ་སྡེ་ཐོག་དགོ།

ཁ) མཐའ་འཁོར་ཞབས་རྟོག་གི་ སྤྱི་འཇུས་སྲོད་ལེན་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་རྒྱུག་
གཞི་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ འབད་ནི་ཨིནམ་དང་ དེ་གི་ཁྱངས་སུ་ མ་དདུལ་འཛིན་
སྲོད་འབད་མི་ འོས་ལྷན་གཙུག་སྡེའི་ བདེ་རྒྱུག་འབད་ནི་ཡང་རྒྱུད་པ་ཨིན།

Chapter 14

Disputes Settlement and Appeals

Alternative Dispute Resolution

60. a) In case of disputes arising with regard to water use, the parties involved shall resort as a first step to alternative dispute resolution.
- b) The procedure for alternative dispute resolution shall be conducted by the Committee of the relevant Water User Association or the relevant local authority including the office of the Gup.
- c) Neutrality of the mediator shall be ensured.
- d) The settlement of the mediation process shall be reported to the relevant Competent Authority and shall be enforceable through the Court of law provided the relevant legal requirements are fulfilled.

Appeal

61. a) A person who is not satisfied with the decisions of the Competent Authorities may appeal to the Commission.
- b) A person who is not satisfied with a decision or order of the Commission under this Act may appeal to the Court of Jurisdiction within 10 working days from the date of decision or order.

ལེབ་ ༡༤ པ།
 རྩོད་ཉོག་མ་འདུམ་འགྲིག་དང་ མཐོ་གཏུགས།

གདམ་ཁ་ཚན་གྱི་འཁོན་འདུམ།

60. ༡) རྒྱ་སྤྱོད་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ རྩོད་ཉོག་མ་འཐོན་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་ཙམ་ལོ་རྒྱུ་
 གིས་ ཐབས་ཤེས་དང་པ་ འདུམ་འགྲིག་འབད་ནི་ལུ་བརྩོན་དགོ།
- ༢) གདམ་ཁ་ཚན་གྱི་འཁོན་འདུམ་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་སྤྱོད་
 ཚོགས་པའི་ཚོགས་རྒྱུང་ ཡང་ན་ གཤམ་གྱི་ཡིག་ཚང་གིས་གཙོས་པའི་ འབྲེལ་
 ཡོད་ས་གནས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།
- ༣) ནང་འགྲིག་འབད་མི་དེ་གིས་ ཆགས་སྤང་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་ དེས་གཏུན་བཟོ་
 དགོ།
- ༤) འདུམ་འགྲིག་བྱ་རིམ་གྱི་ མོས་མཐུན་སྐོར་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་
 ལྷན་ལུ་འབད་དེ་ ལྷིམས་དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་རྒྱུ་ཚང་པ་ཅིན་ ལྷིམས་ཀྱི་འདུན་ས་
 བརྒྱུད་དེ་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

མཐོ་གཏུགས།

61. ༡) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ གོས་ཐག་བཅད་མི་དེ་ལུ་ བསམ་པ་མ་རྩོགས་མི་
 མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ མཐོ་གཏུགས་འབད་ཚོག།
- ༢) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གནང་མི་ གོས་ཚོད་ ཡང་ན་ བཀའ་རྒྱ་དེ་ལུ་ བསམ་པ་མ་
 རྩོགས་མི་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ གོས་ཚོད་ ཡང་ན་ བཀའ་གནང་བའི་ཚེས་གྲངས་
 ལས་ ཉེན་མ་༡༠ གྱི་ནང་འཁོད་ དབང་ལྷབ་ཚན་གྱི་ལྷིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ར་ མཐོ་
 གཏུགས་འབད་ཚོག།

- c) An appeal referred to in subsection (b) shall not stay the operation of the decision or order of Commission, if the decision or order relates to an emergency situation.

Registration Requirements

- 62. All approvals and permits under this Act for the abstraction of water and discharge of effluents shall be registered. It shall be the responsibility of the competent authority to record this information and report it to the Commission annually.

Chapter 15 Monitoring and Enforcement

Monitoring and Inspection

- 63.
 - a) Monitoring, inspection and verification under this Act shall be carried out by Commission through the Secretariat, or Competent Authorities or jointly.
 - b) The procedures for inspection and verification under Chapter VIII of National Environment Protection Act, 2007, shall apply to this Act.

Stop Order

- 64. If an activity relating to a water resource poses an imminent threat to human health or the environment, the activity shall be stopped with immediate effect by the Commission/ Competent Authority.

ག) གྲོས་ཚད་ ཡང་ན་ བཀའ་རྒྱ་དེ་ རྒྱུ་ཕྱེད་ཚུ་བས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དང་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཅིག་ཡིན་པ་ཅིན་ རང་གསེས་དོན་ཚན་ (ལ) པ་ནང་གི་ མཐོ་
 གཏུགས་དེ་གིས་ གྲོས་ཚད་ ཡང་ན་ བཀའ་རྒྱ་དེ་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་ལས་
 བཀའ་ལཱ་འགོ་ག་མེད།

ཐོ་བཀོད་དགོས་དོན།

༤༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་ རྒྱ་བརྟན་ནི་དང་ བཙོག་རྒྱ་ཕྱིར་བརྟན་འབད་ནི་འུ་གནང་བ་དང་
 ཚོག་འཛིན་རྒྱ་གཞུང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ། གནས་ཚུལ་དེ་ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ ལྷན་ཚོགས་
 ལུ་ལོ་བསྟར་སྟམ་ལྷུ་ལུ་ནི་དེ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱི་འགན་ཁུངས་ཡིན།

**ལེའུ་ ༡༥ པ།
 ལྷན་ཚོགས་དང་ བསྟར་སྤྱོད།**

ལྷན་ཚོགས་དང་ ཞིབ་དཔྱད།

- ༤༣. ཀ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ ལྷན་ཚོགས་དང་ ཞིབ་དཔྱད་ བདེན་དཔྱད་རྒྱུ་ ལྷན་ཚོགས་
 ཡིག་ཚང་བརྒྱུད་དེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་
 ཡང་ན་ མཉམ་ཁུངས་ཐོག་ལུ་འབད་དགོ།
- ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤུངས་སྤོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༠ཡ་ ཅན་མའི་ ལེའུ་ ༥
 པའི་འོག་གི་ ཞིབ་དཔྱད་དང་ བདེན་དཔྱད་གི་ བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་འུ་ལུ་ལུ་
 བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ རྒྱུར་འཇུག་འབད་དགོ།

བཀའ་བཞག་བཀའ་རྒྱ།

༤༤. རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་རིགས་ཅིག་གིས་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐའ་
 འཁོར་ལུ་ གནོད་ཉེན་འབྱུང་བེས་མཆིས་ཚེ་ ལས་རིགས་དེ་ འདི་འཕྲོད་ལས་མཚན་ས་
 འཛོག་འབད་ནི་འོག་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བཞག་
 བཀའ་རྒྱ་གནང་དགོ།

Reporting on Implementation

65. The Competent Authorities shall report at least annually to the Secretariat on the enforcement and implementation of the provisions of this Act.

Chapter 16 Offences and Penalties

Offences

66. A violation or infringement of any of the obligations set forth under this Act shall constitute an offence.

Administrative Sanctions

67. The Commission and the Competent Authorities may issue administrative orders to persons in violation of the provisions of this Act or its regulations.
68. The Commission and the Competent Authorities may also assess and determine administrative sanctions for any violation of the provisions of this Act or its regulations. The administrative sanction may comprise one or more of the following:
- a) Order specifying actions the violators must undertake to come into compliance;
 - b) Order to take mitigative, corrective or restorative measures as may be deemed necessary to prevent further damage being caused to human health and/or environment;

ལག་ལེན་གྱི་སྒྲུབ་ལུ།

༤༥. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ བསྟར་སྦྱོང་དང་
ལག་ལེན་གྱི་སྐོར་ལས་ ཉུང་ཤོས་ལོ་རེ་ནང་ཚར་རེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ སྒྲན་ལུ་སྤུལ་
དགོ།

ལེའུ་ ༡༤ པ། གཞོན་འགོལ་དང་ཉེས་ཚད།

གཞོན་འགོལ།

༤༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་བཀོད་མི་ འགན་འཁུན་གང་རུང་ལས་ འགལ་བའམ་ ཁྲིམས་འཚལ་
ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ གཞོན་འགོལ་ཅིག་གི་གྲངས་སུ་བརྟེན་དགོ།

བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ།

༤༧. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འམ་ འདི་འོག་གཞི་འདོད་དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་འགལ་མི་ མི་རོ་ཚུ་ལུ་
ལྷན་ཚོགས་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བདག་སྐྱོང་གི་བཀའ་བྱི་གནང་ཚོགས།

༤༨. ལྷན་ཚོགས་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འམ་ འདི་འོག་དགོངས་
དོན་ལས་འགལ་བའི་ བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་ དབྱེ་དབྱེད་འབད་དེ་ མོས་ཐག་བཅད་
ཚོགས། བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱའི་གྲངས་སུ་ གཤམ་གསལ་ལས་གཅིག་ ཡང་ན་ དེ་ལས་
མང་མ་ཚུ་དཔ་ཨིན་:

ཀ། ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་གིས་ ལག་ལེན་ལུགས་མཐུན་ཐོག་འབབ་དགོ་པའི་ དང་
ལེན་ལ་གསལ་གྱི་བཀའ་བྱི།

ཁ། མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་ཐེབས་འབྱུང་ནི་ལས་
སྦྱོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ མཁོ་གལ་ཅན་སྤྱོད་མཐོང་བའི་ མར་མབ་དང་ ལེགས་
བཅོས་ ཡང་ན་ ཉམས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ འབད་དགོ་པའི་བཀའ་བྱི།

- c) Payment of a fine not exceeding twelve man-months of the National minimum wage;
- d) Reimbursement of any costs incurred by an Authority due to offenders' failure to take the notified measures in time;
- e) Payment of compensatory costs for rectifying any damage to the environment, persons or property caused by the offence;
- f) Suspension or revocation of an Environment Clearance under this Act;
- g) A fine equivalent to ten man-months as per the minimum wage per day in the event of the offence being continued after stop order till the day such offence is discontinued; and
- h) Failure to comply with the stop order, an activity shall be shut down without compensation.

Penalty Assessment

69. In setting administrative sanctions for violations, relevant authorities shall consider:
- a) The magnitude of the offence;
 - b) The frequency of the offence;

- c) Actual or potential impact on the environment and human health;
- d) The culpability of the offender;
- e) The extent of the achieved or intended economic advantage from the offence; and
- f) The need to deter future violations of the Act and regulations by the same or other persons.

General Liability

70. Offences and penalties not specifically covered under this Act shall be dealt in accordance to the Penal Code of Bhutan and any other applicable law in force.

Offence of felony

71. A person endangering a public water source resulting in an epidemic, death or serious public hazard shall be guilty of an offence of felony of first degree and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan.
72. A person endangering a public water source resulting into injury to human health and damage to the environment shall be guilty of felony of second degree and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan.

- ག) མཐའ་འཁོར་དང་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་ངོ་མའམ་ གཞོན་ཉེན་ ཆེ་ཆུང་།
- ང) གཞོན་འགོལ་བ་དེའི་ཉེས་འཇིག་།
- ཅ) གཞོན་འགོལ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལེ་མན་ཐོབ་ཡོད་པའམ་ འཕྲོ་བ་ཞིའི་རེ་ འདོད་ཆེ་ཆུང་དང་།
- ཆ) མི་ངོ་དེའམ་ གཞུན་གྱིས་ མ་འོངས་པ་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ སླིག་གཞི་ཚུ་གི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་འགལ་ནི་ བཀག་ཐབས་འབད་དགོ་པ།

སྤྱི་བཏང་གི་འཇིག་བ།

༧༠. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཆེད་དུ་མ་བཀོད་པའི་ གཞན་འགོལ་ དང་ཉེས་ཆད་ཚུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་ ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ སྤྱི་འཇུག་ འབད་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞན་ གང་རུང་དང་འཇིག་ཏེ་ ཉེར་ལེན་འབད་དགོ།

ཉེས་ཆེན་གྱི་གཞོན་འགོལ།

༧༡. མི་མང་གི་ ཚུའི་འབྲུང་ཁུངས་ཅིག་ལུ་ གཞོན་པ་བཀལ་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ བད་ཡམས་དང་ འཆི་ རླུང་ ཡང་ན་ མི་མང་ལུ་ཚབས་ཆེན་ཉེན་ཁ་འབྱུང་པ་ཅིན་ དབྱེ་རིམ་དང་པའི་ཉེས་ཆེན་ གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་གངས་སུ་བརྩི་ཞིན་མ་ལས་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ ཁྲིམས་དེབ་དང་འཇིག་པའི་ བཅོམ་ཁྲིམས་སླིན་དགོ།

༧༢. མི་མང་གི་ ཚུའི་འབྲུང་ཁུངས་ཅིག་ལུ་ གཞོན་པ་བཀལ་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མི་གི་གསོ་བའི་ འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་གཞོན་ཉེན་དང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅིན་ མི་ངོ་ དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཆེན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་གངས་སུ་བརྩི་ཞིན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཇིག་པའི་ བཅོམ་ཁྲིམས་སླིན་དགོ།

73. A person endangering a public water source creating substantial risk of serious physical injury to the public shall be guilty of an offence of felony of third degree and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan.
74. A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of felony of fourth degree and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:
- a) Abstracts water resource without obtaining an Environmental Clearance as required under this Act;
 - b) Discharge effluents without obtaining an Environmental Clearance as required under this Act;
 - c) Activities in contravention with the provisions of Section 45(a) and (b) of this Act; and
 - d) Other activities leading to degradation of watershed and catchment areas.

Offence of Misdemeanor

75. A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of misdemeanor and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:
- a) Endangerment of public water source;
 - b) Failure to comply with the terms and conditions of an Environmental Clearance;
 - c) Failure to comply with administrative sanctions; and

༧༩. མི་མང་གི་ རྒྱུ་འབྲུང་ལྷུང་ས་ཅིག་ལུ་ གཞོན་པ་བཀའ་མི་ལུ་བརྟེན་ མི་མང་གི་གཞུགས་
ལམས་ལུ་ ཚབས་ཆེན་གཞོན་སྐྱོན་གྱི་ ཉེན་ཁ་བཀའ་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་གསུམ་
པའི་ཉེས་ཆེན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་གྲངས་སུ་བཅུ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་
ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙུན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོ།

༧༠. གཤམ་གསལ་གྱི་ བྱ་བ་གང་རུང་བརྒྱམས་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་བཞི་པའི་ཉེས་ཆེན་
གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་གྲངས་སུ་བཅུ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་
དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙུན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོས་དེ་ཡང་:

- ༡) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ལྟར་དུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་
སྤངས་ཀྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་མ་ལེན་པར་ རྒྱུ་མཐོན་ལྷུང་ས་བཏོན་པ།
- ༢) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ལྟར་དུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་
སྤངས་ཀྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་མ་ལེན་པར་ བཙུན་ཁྲུ་བཏང་བ།
- ༣) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ རྟོན་ཚན་ ༤༥ པའི་(༡) དང་(ཁ) པའི་དགོངས་དོན་ལས་
འགལ་བའི་ བྱ་བ་བརྒྱམས་པ།
- ང) རྒྱུ་མཐོན་མ་ཁོངས་དང་ རྒྱུ་འཛིན་མ་ཁོངས་ཚུ་ ཉམས་ཆགས་གཏང་ནིའི་ བྱ་བ་གཞན་
བརྒྱམས་པ།

ཉེས་ཕྱི་གཞོན་འགོལ།

༧༡. གཤམ་གསལ་གྱི་ བྱ་བ་གང་རུང་བརྒྱམས་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ ཉེས་ཕྱི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ ཉེས་
སྐྱོན་གྲངས་སུ་བཅུ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙུན་
ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོས་དེ་ཡང་:

- ༡) མི་མང་གི་ རྒྱུ་འབྲུང་ལྷུང་ས་ ཉེན་ཁར་བཀའ་བ་དང།
- ༢) གནང་བ་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བའི་ ལ་ཚིག་དང་
གནས་ཚིག་ཚུ་ལུ་གནས་མ་བཏུབ་པ།
- ༣) བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་ལུ་ གནས་མ་བཏུབ།

- d) Vandalism and destruction of water supply infrastructure.

Offence of Petty Misdemeanor

76. A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of petty misdemeanor and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:
- a) Providing a false or misleading information;
 - b) Failure to extend the necessary cooperation to a person in execution of authorized duties or obstructs any person in the exercise of powers and authority conferred on him under this Act; and
 - c) Failure to maintain records and registers required by the provisions of this Act and Regulations issued pursuant to this Act.

Chapter 17 Miscellaneous

Reporting Requirements and Citizen Complaint Procedure

77. Persons shall have the right to complain in written form to the Commission and relevant Competent Authorities on violations of this Act and its regulations. The Commission and Competent Authorities shall have the responsibility to investigate these complaints to the extent feasible and take necessary action.

ང་) རྒྱུ་བཀའ་སྐྱེལ་གཞི་རྟེན་ལུ་གཞོན་པ་བཀའ་བ་དང་ མེད་པ་གཏང་བ།

ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞོན་འགོལ།

༧. གཤམ་གསལ་གྱི་ བྱ་བ་གང་རུང་བརྩམས་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞོན་འགོལ་
གྱི་ ཉེས་སྐྱོན་གངས་སུ་བརྩེ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེ་བ་དང་འཁྲིལ་
བའི་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲོད་གོ་བ་དེ་ཡང་:

- ཀ) རྒྱུ་ཞུགས་ ཡང་ན་ མགུ་སྐོར་གྱི་བད་དོན་སྤྲོད་པ།
- ཁ) མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་སྤྲོད་པའི་ གནང་བ་ཅན་གྱི་ སྤྲིག་
གཡོག་རྒྱབ་ནི་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ མཉམ་འབྲེལ་མ་འབད་བ་ ཡང་ན་
དབང་ཚད་དང་ དབང་ཆ་བཟུར་སྤྲོད་འབད་ནི་ལུ་ བཀག་ཆ་འབད་བ།
- ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ འདི་འོག་གཞི་རྟེན་གྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་བྱ་མཁོ་བའི་
འབད་མོད་དང་ མོ་དེ་བཙོན་ རྒྱུ་སྐྱོང་མ་འབད་བ།

**ལེའུ་ ༡༧ པ།
སྤྲོ་ཚོགས་དགོངས་དོན།**

རྒྱུ་ཞུའི་དགོས་མཁོ་དང་ མི་སེར་གྱི་ཉོགས་བཤད་གྱི་ བྱ་བའི་གནད་སྤྲོད།

༧. མི་ངོ་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ འདི་འོག་གཞི་རྟེན་གྱི་ལས་འགལ་བའི་སྐོར་ རྒྱུ་
ཚོགས་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་ ཉོགས་བཤད་བཀོད་
ནི་འི་ ཐོབ་དབང་ཡོད། ཉོགས་བཤད་དེ་ཚུ་ ག་དེ་འག་འག་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་དེ་ ཉེ་བར་
མཁོ་བའི་ དང་ལེན་འབད་ནི་འི་ འགན་ཁག་དེ་ རྒྱུ་ཚོགས་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་
ཚུ་ལུ་ཐོགས་ཨིན།

International Coordination and Agreements

78. a) The Competent Authority shall consult the Commission before entering into any international agreements, contracts, obligations or other arrangements relating to water resources.
- b) The Commission may enter into international agreements relating to water resources with the prior approval of the Royal Government.

Immunity from prosecution

79. The Commission and the Secretariat, Competent Authorities and any other official shall have immunity from prosecution for any lawful act arising from due discharge of their functions under this Act.

Jurisdiction

80. A Court of law or any specialized court or tribunal which may be established having jurisdiction shall hear cases arising under this Act and regulations.

Amendment

81. The amendment of this Act by way of addition, variation or repeal shall be effected by a simple majority of the respective Houses or vote of no less than two-thirds of the total members of Parliament present and voting on a motion submitted by one-third of the members of either House.

རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ཆིངས་ཡིག།

- ༧༤. ཀ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚུའི་ཐོན་ལུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆིངས་
 ཡིག་དང་ གན་འཛིན་ འཁྲི་བ་ ཡང་ན་ བདེ་སྤྱིག་གཞན་ མ་བཟོ་བའི་སྤྲོ་གོང་
 ལས་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་ གོས་བསྟན་འབད་དགོ།
- ཁ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་ལས་ སྤྲོ་གོང་གནང་བ་ལུ་སྤྱི་
 ཚུའི་ཐོན་ལུངས་དང་ འབྲེལ་བའི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆིངས་ཡིག་ཚུ་བཟོ་ཚོག།

ཁྲིམས་བཤེར་ལས་ཉེན་སྲོལ།

- ༧༥. ལྷན་ཚོགས་དང་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དང་ འགོ་དཔོན་གཞན་
 གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ཡོད་པའི་ རང་སོའི་ཁྲིམས་མཐུན་ལུ་འགན་འགྲུབ་ནི་
 ལུ་ ཁྲིམས་བཤེར་ལས་ ཉེན་སྲོལ་འཐོབ་དགོ།

ལྷན་དབང།

- ༧༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ སྤྱིག་གཞི་ཚུ་ལུ་བརྟེན་པའི་ ཚུང་གཞི་ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་
 ཡང་ན་ ལྷན་དབང་ཡོད་པ་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ དམིགས་བསལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་
 ས་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་སྤེ་ཅིག་གིས་ སྤྲོ་གསལ་མཛད་དགོ།

འཕྲི་སྲོལ།

- ༧༧. ཚོགས་ཁང་རང་སོའི་ འཕྲུལ་མི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ལས་ གསུམ་དབྱ་གཅིག་གིས་ བཅའ་
 ཁྲིམས་འདི་འགྲུར་ ཁ་སྐོང་ ལྷན་པར་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་བཅས་ འཕྲི་སྲོལ་འཛད་ནིའི་དོན་ལུ་
 གོས་དོན་ལུ་བ་ཅིན་ ཚོགས་ཁང་རང་སོའི་ཕྱིད་མང་ཐོག་ལས་ ཡང་ན་ སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་
 བཞུགས་སྐབས་ལུ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཚོགས་རྒྱུ་བསྐྱར་མིའི་གལ་ལུ་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་མི་ཡོངས་
 བསྐྱོམས་ཀྱི་གསུམ་དབྱ་གཉིས་ལས་ མ་ཉུང་བའི་ཚོགས་རྒྱུ་ཐོག་ལས་མཛད་དགོ།

Authoritative Text

82. The Dzongkha text shall be the authoritative text, if there exists any difference in meaning between the Dzongkha and the English text.

Definitions

83. In this Act, unless the context otherwise requires
- a) **Abstract** means to divert, pump, extract or impound water from any source, and abstraction shall have an equivalent meaning.
 - b) **Basic Human Needs** means the needs for sustaining human life.
 - c) **Chhuzhing** means irrigated and/or bench terraced agricultural land for paddy based cropping systems.
 - d) **Commission** means the National Environment Commission established under the National Environment Protection Act of Bhutan.
 - e) **Competent Authorities** means the Ministries, Agencies, Local authorities, committees, CSOs or any other entity as may be determined by the Commission as the competent authority.
 - f) **Customary practices** mean and practices in relation to water resources management and utilization as have been exercised and practiced by communities or individual members thereof for more than twenty years
 - g) **Domestic use** means the household use of water for drinking, cooking, washing, watering of a household garden and animals.

ཚིག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།

༤༢. གལ་སྲིད་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ རྗེས་འདུང་དུ་བྱིན་སྐད་ཀྱི་བར་ན་ གོ་དོན་མ་འདྲ་བའི་
གནད་རྩོམ་ཚོ་ རྗེས་འདི་ཚིག་དོན་ལུ་ཆ་གནས་བཟུང་དགོ།

ངེས་ཚིག།

༤༣. རྒྱབས་དོན་སོ་སོ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་:

- ༡།) **བཏོན་ནི་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱའི་རྒྱལ་དབང་ལས་ རྒྱའི་ཁ་བརྒྱུར་ནི་དང་ འཐེན་ནི་
བཏོན་ནི་ ཡང་ན་ རྗེས་བསྐྱོར་ནི་ཚུ་ལུ་ གོ་ནི་དང་ བཏོན་པ་ཟེར་མི་འདི་ལུ་ གོ་བ་
འདྲ་མཉམ་ཡོད།
- ༢།) **འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྒྱུན་དགོས་མཁོ་** ཟེར་མི་འདི་ འགྲོ་བ་མིའི་འཚོ་སྐྱོད་གོ་དོན་ལུ་
དགོ་མཁོ་ཡོད་མི་ལུ་གོ།
- ༣།) **རྒྱུ་ཞིང་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་དཔག་དགོས་ ཡང་ན་ ཨ་རིང་བཅད་དེ་ ལུ་འཇུགས་སྐྱོད་
འབད་སའི་ ས་ཞིང་ལུ་གོ།
- ༤།) **ལྷན་ཚོགས་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་
འོག་ལུ་ གཞི་བཟུགས་འབད་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གོ།
- ༥།) **ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་** ཟེར་མི་འདི་ རང་གི་བྱ་སྤོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་
དབང་འཛིན་སྲེ་ཐག་བཅད་མི་ལྷན་ཁག་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་ ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་
ཚོགས་རྒྱུང་ དེ་ལས་གཞན་གང་ཅུང་ལུ་གོ།
- ༦།) **སྤར་སྲོལ་ ལམ་ལུགས་** ཟེར་མི་འདི་ མི་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་ངོ་སོ་སོ་གིས་ རྒྱའི་ཐོན་
ལུངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ བེད་སྤྱོད་འབད་དེ་ མི་ལོ་ ༡༠ ལྷག་པའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་
གོ།
- ༧།) **ཁྱིམ་ནང་གི་བེད་སྤྱོད་** ཟེར་མི་འདི་ ཁྱིམ་ནང་ལུ་ འཇུང་ནི་དང་ བཞེས་སྐྱོེ་འབད་ནི་
ཚུ་འཇུག་ནི་ ཚོད་བསྲེ་ལྷུ་ར་ནང་སྤྱུགས་ནི་ རྫོང་མེ་མེས་ཅན་ལུ་བྱིན་ནིའི་ ཚུ་ལུ་
གོ།

- h) **Effluent** means wastewater or other liquid whether, raw, partially or completely treated that flows out of a treatment process or treatment plant, sewer, or industrial outfall, which directly or indirectly alters the quality of any segment or element of the receiving environment so as to effect any beneficial use adversely or is hazardous or potentially hazardous to health.
- i) **Environment** means the physical factors of the surroundings of human beings including the earth, soil, water, atmosphere, climate, sound, odors, tastes and the biological factors of animals and plants of every description including the complex web of interrelationships between the a biotic and biotic components which sustain life on earth.
- j) **GLOF means** Glacial Lake Outburst Flood.
- k) **Government Agency** means agency of Royal Government.
- l) **Holder** means the recipient of an environmental clearance.
- m) **Integrated Water Resource Management (IWRM)** means process that promotes coordinated development and management of water resources to maximise the economic and social welfare in an equitable manner without compromising the sustainability of the vital ecosystems.
- n) **Kamzhing** means agricultural land other than chhuzhing and orchards. Agricultural land shall mean kamzhing, chhuzhing and cash crops land.

- ཉ) **བཙོག་ཚུ** ཟེར་མི་འདི་ ལེགས་བཙོས་བྱ་རིམ་ ཡང་ན་ ལེགས་བཙོས་འབྲུལ་ཁང་ བཙོག་དུང་ བཙོ་གྲུ་ཁང་ལས་ ཕྱི་ཁར་ཐོན་མི་ ཉོག་མ་ ཡང་ན་ གཤེར་ལུ་རག་ པའམ་ ཆེཤས་ལེགས་བཙོས་འབད་འབདཊམ་ ཡང་ན་ ཡོངས་ཚེགས་ལེགས་བཙོས་ འབད་འབདཊམ་ ཕྱི་ཁར་ཐོན་མི་དེ་གིས་ ཕན་ཐོགས་མིན་པར་ ཐོན་སའི་མཐའ་ འཁོར་དེ་གི་ཆེཤས་སམ་ ཆུ་ཉེན་གང་རུང་ལུ་ ཐང་ཀར་དུའམ་ རྒྱགས་ཀྱིས་གནོད་ པའི་ཉེན་གྱིས་ འཕྲོད་བསྐྱེན་ལུ་ ཉེན་ཁ་བྱུང་བའམ་ འབྱུང་ཉེན་ཡོད་མི་ལུ་གོ།
- ད) **མཐའ་འཁོར་** ཟེར་མི་འདི་ ས་གཞི་དང་ ས་ ཚུ་ བར་སྐྱང་ གནས་གཤིས་ རྒྱ་ རྒྱུད་ གི་ རྩོ་བོ་ཚུ་བརྩིས་པའི་ འཕྲོ་བ་མིའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ དོངས་གཟུགས་ ཅན་གྱི་ཆུ་ཉེན་དང་ ས་སྟེང་ལུ་ཚོ་སློག་བཟུང་མི་ སློག་མེད་དང་ སློག་ལྡན་བར་ནའི་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་ སྤྲོ་ཚོགས་ཆུ་ཉེན་ཚུ་བརྩིས་པའི་ སློག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལྡན་ཆུ་ཉེན་ དང་ སྐྱེ་ཤིང་གི་རིགས་ གར་ལུ་གོ།
- ཐ) **ལྷགས་མཚོ་ཐད་པའི་ཚུ་རུད་** ཟེར་མི་འདི་ གངས་ལུ་ཡོད་པའི་ མཚོ་ཚུ་ལུང་དེ་ ཚུ་ རུད་འཐོན་མི་ལུ་གོ།
- ད) **གཞུང་གི་ལས་སྡེ་** ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཅིག་ལུ་གོ།
- ན) **འཆང་མཁའ་ན་** ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་ ཐོབ་མི་ལུ་གོ།
- པ) **ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་** ཟེར་མི་འདི་ མེད་ཐབས་མེད་པའི་ ལྷོད་ བརྒྱུད་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ ལུན་བརྟན་ལུ་མ་གནོད་པར་ དཔལ་འབྱོར་དང་མི་སྡེའི་ཕན་ བདེ་ འདྲ་མཉམ་ཐོག་ལུ་ ཡར་སྐྱེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ མཉམ་ འབྲེལ་ལྡན་པའི་ རྟོང་འཕེལ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་གོ།
- མ) **སྐམ་ཞིང་** ཟེར་མི་འདི་ ཚུ་ཞིང་དང་ ཤིང་ཐོག་ལྷུ་མ་རེན་པའི་ ས་ཞིང་ལུ་གོ་ནི་ དང་ སོ་ནམ་ས་ཞིང་ཟེར་མི་འདི་ སྐམ་ཞིང་དང་ ཚུ་ཞིང་ ཤིང་ཐོག་ལྷུ་མ་རེན་ལུ་ གོ།

- o) **Minimum Environmental flow** means the water regime provided within a river, wetland or other water bodies to maintain ecosystems and their benefits, where flows are regulated.
- p) **National Registry** means the registry maintained by the Secretariat of the National Environment Commission to record activities including all administrative decisions taken on the water related issues.
- q) **Person** means any individual or legal entity or agency whether registered or not registered under the Companies Act of Bhutan.
- r) **Pollution** means any direct or indirect alternation of the physical, thermal, chemical, biological, or radioactive properties of any part of the water resources by the discharge, emission, or the deposit of wastes so as to effect any beneficial use adversely or to cause a condition which is hazardous or potentially hazardous to public health, safety, or welfare, or to animals, birds, wildlife, aquatic life, or to plants of every description.
- s) **Payment for Watershed Services (PWS)** means a watershed management tool that is a subset of Payment for Environmental Services (PES) covering transactions that are:
 - i. voluntary
 - ii. between at least one service buyer
 - iii. at least one seller

པ) **མཐའ་འཁོར་རྒྱ་ཚད་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི** ཟེར་མི་འདི་ སྡོད་བརྒྱུད་རིམ་ལུགས་དང་
ཁོང་གི་ཕན་ཐོགས་ཚུ་ རྒྱན་སྦྱོང་འཐབ་ཞི་ལུ་ རྒྱུ་རྒྱུ་ཚད་ ཚད་འཛིན་འབད་དགོ་
མར་ གཙེང་རྒྱ་ རྒྱུ་མ་འདམ་ཇེབ་ ཡང་ན་ རྒྱ་གཞུང་གཞན་ཚུ་ནང་གཏང་མི་ རྒྱུ་
འབོར་ཚད་ལུ་གོ།

མ) **རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་མཛོད་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་
གིས་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ བདག་སྲུང་གི་ཐོས་ཚེད་ཆ་མཉམ་བཅུས་པའི་
ཡས་རིགས་ཚུ་གི་ དན་ཐོ་བཀོད་ཞིའི་ ཐོ་མཛོད་ལུ་གོ།

ཅ) **མི་རིང་** ཟེར་མི་འདི་ ཚོང་སྤྱིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འོག་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་རུང་མ་འབད་
རུང་ མི་རིང་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རོ་བོ་ ཡང་ན་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་ གང་རུང་ལུ་
གོ།

ཆ) **བཅོག་གི་བ** ཟེར་མི་འདི་ བཅོག་རྒྱུ་དང་ བཅོག་རྒྱུ་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་གིས་
དངོས་གཞུགས་དང་ རྩོད་ཚད་ ཇུས་སྦྱོར་ རྒྱུ་ལྷན་སྡོག་ཆགས་ ཡང་ན་ འོད་
རླབས་དངོས་པོ་ཚུ་ལུ་ ཐང་ཀར་དུ་འམ་ རྒྱགས་ཀྱིས་འཇུར་བ་གཏང་སྟེ་ གཞོད་
སྦྱོན་རྒྱ་ཚེར་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ མི་མང་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཉེན་སྲུང་ ཡང་ན་ ཕན་
བདེ་ ཡང་ན་ སེམས་ཅན་དང་ བྱ་ རིན་གས་ རྒྱན་བཞི་སྟོག་ཆགས་ ཡང་ན་ རྩོ་
ཤིང་གི་རིགས་ ཆ་མཉམ་ལུ་ གཞོད་པའི་གནས་སྤངས་ཅིག་ བཟོ་མི་ལུ་གོ།

ཇ) **རྒྱ་འཐོན་ས་ཁོངས་ཞབས་ཏྲུག་གི་སླ་འཇུས་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་འཐོན་ས་ཁོངས་འཛིན་
སྦྱོང་གི་ ལག་ཆས་ཅིག་ཡིན་མ་དང་ དེ་ཡང་མཐའ་འཁོར་ཞབས་ཏྲུག་གི་དོན་ལུ་
གཤམ་གསལ་སྦྱོང་ལེན་ཚུ་ལུ་བྱབ་པའི་ སླ་འཇུས་ཀྱི་ཆ་ཚན་ཅིག་ཡིན་:

- ༡) ལས་སྤྱངས།
- ༢) རྩེང་ཤོས་ ཞབས་ཏྲུག་ཉོ་མི་གཅིག་གི་བར་ན་དང།
- ༣) རྩེང་ཤོས་ ཞབས་ཏྲུག་བཙོང་མི་གཅིག་གི་བར་ན།

- iv. focused on a well-defined service or a land use likely to provide that service and
- v. conditional upon contract compliance.

- t) **River Basin** refers to the land area which is drained by a river and its tributaries.
- u) **River Basin Committee** means a committee established under section 27 of this Act.
- v) **Secretariat** means the Secretariat of the National Environment Commission.
- w) **Sustainable Use** means the use of the water resources in a way and at a rate that does not lead to the long-term decline of the water resources, thereby maintaining its potential to meet the needs and aspirations of present and future generations.
- x) **Thromde** means a large urban area as defined in the Local Government Act.
- y) **Watercourse** means a river or stream or a natural channel in which water flows regularly or intermittently.
- z) **Water related infrastructure** includes any installation for storage, abstraction, treatment, protection, development, conveyance and control and measurements of water.
- aa) **Water resources** means all sources of water including snow, glacier, rivers, lakes, streams, springs, wetlands, rainwater, soil moisture or groundwater, including use of water for therapeutical and religious purposes.

ལ) གཏན་འཁེལ་གྱུ་བ་པའི་ཞབས་ཏྲུག་ཅིག་ ཡང་ན་ ཞབས་ཏྲུག་དེ་འབྲེན་ནིའི་
འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ས་ཆ་ཅིག་ལུ་ དམིགས་གཏད་བཟུང་བ།

ཤ) ཡིག་འཛིན་དང་འཁྲིལ་དགོ་པའི་ གནས་ཚིག་ཐོག་ལུ།

མ) **གཙོང་རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་** ཟེར་མི་འདི་ གཙོང་རྒྱུ་དང་ དེའི་ཡན་ལག་རྒྱ་གཞི་ས་
རྒྱུ་ཡུར་བཟོ་མི་ ས་ཁོངས་ལུ་སྤྲོད་ཡིན།

ཉ) **གཙོང་རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་** ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ རོན་ཚན་ ༡༧
པའི་འོག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཚོགས་རྒྱུ་ལུ་གོ།

ཁ) **ཡིག་ཚང་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ ཡིག་ཚང་ལུ་གོ།

ཁ) **ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་ནི་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་རྒྱ་ མ་འོངས་པ་ལུ་ ཉམས་
ནི་མེད་པའི་ ལམ་ལུགས་དང་ ཚད་གཞི་ཐོག་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་སྟེ་ འཕྲལ་
ཕུགས་གཉིས་ཀྱི་ མི་རྒྱུད་རྒྱ་གི་དགོས་མཁོ་དང་ རེ་འདོད་རྒྱ་ འབྲུབ་རྒྱུ་གསལ་སྟེ་
རྒྱུ་རྒྱུ་འབབ་ནི་ལུ་གོ།

ཁ) **ཁྲོམ་སྟེ་** ཟེར་མི་འདི་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་
དོ་བཟུམ་ ཁྲོམ་སྟེའི་ས་ཁོངས་ རྒྱ་སྟོམ་ཅིག་ལུ་གོ།

ཁ) **རྒྱལ་ལམ་** ཟེར་མི་འདི་ གཙོང་རྒྱུ་ལམ་ རོང་རྒྱ་ ཡང་ན་ དུས་རྒྱུན་ནམ་ ཆད་མཚམས་
མཐུད་མཚམས་སྟེ་ རྒྱུ་འབྲེན་པའི་ རང་བཞིན་གཞུང་བ་ཅིག་ལུ་གོ།

ཁ) **རྒྱུ་དང་འབྲེལ་པའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་བསག་ནི་དང་ བཏོན་ནི་
ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ སྤྲོད་སྤྱོད་འབད་ནི་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ རྒྱུ་འབྲེན་འབད་
ནི་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ ཚད་འཇལ་ནིའི་ གཞི་རྟེན་གང་རུང་ལུ་གོ།

ཁ) **རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་** ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་རྒྱུ་དང་ ཚོས་རོན་བརྩིས་པའི་ ལམ་དང་ འབྲེག་
གཙོང་རྒྱུ་ མཚོ་ རྒྱུ་ལུ་ རོང་རྒྱ་ རྒྱུ་འདམ་ཇུབ་ ཆར་རྒྱ་ སའི་རྒྱུ་གཞེར་ ཡང་
ན་ ས་འོག་གི་རྒྱུ་འབྲུང་ཁུངས་ ཆམ་ཉམ་ལུ་གོ།

- bb) **Watershed** refers to an area which is drained by a river or its tributaries, and which protects the supply of water for drinking, irrigation, flood control, hydroelectric projects and related purposes.
- cc) **Water User Association** means the Association formed as per the Section 50 of this Act. Water User Association is not to be governed by Civil Society Organization (CSO) Act of Bhutan.
- dd) **Water quality standards** means standards on biological, chemical and physical qualities of water bodies adopted by National Environment Commission or any other relevant authority under this Act to counteract environmental degradation of water resources and to secure human health standards.
- ee) **Wetlands** means areas of marsh, fen, bog, peat land or water, whether natural or artificial, permanent or temporary, with water that is static or flowing, fresh or brackish, including snow and glaciers.

ལལ) **ཚུའི་ཐོན་ལངས་ཁོངས་** ཟེང་མི་འདི་ གཙང་ཚུ་ ཡང་ན་ དེའི་ཡན་ལག་འགྲོ་སའི་ ས་
ཁོངས་ཅིག་དང་ འཕུང་ཚུ་དང་ ཞིང་ཚུ་ ཚུ་རུད་བཀག་དམ་ ཚུ་སྐྱོག་ལས་འགུལ་
དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་དོན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚུའི་བཀའ་སྲེལ་ སྤང་སྐྱོབ་འབད་
མི་ལུ་གོ།

གག) **ཚུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་** ཟེང་མི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་༥༠ པ་ལྟར་དུ་ གཞི་
བརྩུགས་འབད་མི་ ཚོགས་པ་ལུ་གོ། ཚུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་དེ་ མི་སྡེའི་ལས་ཚོགས་ཀྱི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ སྤྱོད་གཞག་འཐབ་ནི་མེད།

ངང) **ཚུའི་སྤྱི་ཚད་གནས་ཚད་** ཟེང་མི་འདི་ ཚུའི་ཐོན་ལུངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་མར་
ཉམས་བཀག་ནི་དང་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་ཚད་ བཙམ་ཐབས་ལུ་
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ དབང་
ཚད་སྤོད་དེ་ཡོད་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ དང་ལེན་འབད་ཡོད་མི་ ཚུ་
གཞུང་ཚུ་གི་ སྐྱེ་ལྷན་དང་ རྩས་སྐྱོར་ དངོས་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་ཚུ་གི་ གནས་
ཚད་ལུ་གོ།

ཅཅ) **ཚུ་ས་འདམ་ཇུབ་** ཟེང་མི་འདི་ འདམ་ས་དང་ འདམ་ཇུབ་ ཚུ་ཆགས་ཀྱི་ས་ རུལ་
ས་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་ནམ་བཙམ་མའི་ཚུ་ ལམ་དང་འབྲེག་བརྩམས་པའི་ རུས་
གཏན་ནམ་གནས་སྐབས་ཅིག་གི་ འབྲེལ་ཚུ་འམ་རྒྱུག་ཚུ་ ཚུ་གསར་རམ་ཚུ་ལུ་ཚུ་
ལུ་གོ།

སྒྲོན་ཚོགས།

ས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་གླིང་འདི་ནང་།
སྒྲོན་སྒྲོན་ལྗོངས་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ།
སྤྱིར་ནང་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ།
སྐོས་གསང་སྤྲུགས་གཟུབ་ཚོས་དར་བར་སྒྲོན། །

བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་སྤྱུལ་མངའ་བདག་མཚོག།
སྤྱི་གཟུགས་དང་སྤྱི་ཚོ་རིམ་བཅུ་མ།
མཛད་བྱ་དང་འཕྲིན་ལས་ཡར་རོབ་ཞིན། །
དུས་རྟག་པར་གོང་དུ་འཕེལ་བར་སྒྲོན། །

མི་ཤེས་ཅན་བརྒྱ་དང་ཤེས་མེད་སྟོང་།
མི་སྦྲིགས་ལྡན་སྟོང་དང་སྦྲིགས་མེད་ཨྱི།
མི་སྦྲིགས་མེད་བཅས་པའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་མཐོན། །
འབྲུག་རྒྱལ་བཅའ་ཁྲིམས་བཅན་པར་ཤོག། །

ཕྱི་སྒོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་བརྟན་ཐབས་དང་།
ནང་བཅུད་གྱི་སེམས་ཅན་འཚོ་བའི་ཕྱིར།
རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་མེད་པར་རྒྱུན་བརྟན་ཐོག།
དུས་བསྐོས་བརྒྱའི་བར་དུ་གནས་པར་ཤོག། །